ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5881 — ՄԱՅԻՍ 24 / 6 ՅՈՒՆԻՍ 1905 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 2 ՐԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1323 — ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5881

درعلیه غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճը փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փօստայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փոխ 100 ղրուշի հաշուով։
[illegible]

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան։

20 ՓԱՐԱ 20

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՈՒՍՄՈՒՆՔՆԵՐ

Պրուսայի Շերամաբուծական վարժարանին այս տարուան 79 շրջանաւարտներէն 43ը Հայ են, ինչպէս ծանուցանեց մրցանակաբաշխութեան հանդէսին նկարագրութեանը մէջ։ Նախորդ շրջանաւարտներուն ալ, հայ ուսանողները միշտ կարեւոր թիւ մը կազմած են պետական այդ վարժարանին մէջ, ուր մասնագիտական դասաւանդութիւններ կը կատարուին եւ որուն շրջանաւարտները չնչին ձեռնարկի մը կը սկսին խոկալ, այն է շերամապահութեան, որուն համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայէ իրենց՝ Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութիւնը։

Ուրախալի երեւոյթ մըն է որ գործնական ուսմունքներ առնելու փափաքող հայ ուսանողներու թիւը կը շատնայ հետզհետէ, կեանքի իրական պայմաններու աւելի գիտակցութեամբ, ինչպէս այդ Շերամաբուծական Հաստատութեան՝ նոյնպէս Կ. Պոլսոյ մէջ, ինչպէս Արհեստից Կոյս. Վարժարանը որուն դասաւանդութեանց հետեւելու հրապարակային հրաւէր մը ուղղեց անցեալ տարի նոյն Հաստատութեան ուսուցիչներէն Երուանդ էֆ. Զավալեան, մեր արհեստաւոր պատանիներուն։ Առանց բնաւ հոգալու ուսմանց եւ լեզուագիտութեան ընթացաւարտութիւններուն, դիտելի է որ ձեռնարկատէր հակում ունեցող տղաքները, թաղային դպրոցի մը մէջ պարզ նախակրթութիւն մը առնելէ ետքը, երբ իրենց ծնողքներուն կամ պաշտպաններուն կողմէ արհեստական հաստատութեան մը աշակերտելու զրկուին, շատ աւելի կարճ միջոցի մը մէջ եւ աւելի՝ օգտակար կերպով իրենց ապրուստը հայթայթելու ու մինչեւ մէկ տարիէն ներքին համեստ պաշտօն մը պատրաստելու կը յաջողին, քան եթէ հետեւէին ուսմանց եւ գիտութեանց ճիւղերու, միտքերնին յոգնեցնելով ու գրեթէ բանաստեղծական կերպով՝ ծնողական սխալմանց տակ։ Վաճառականի գրագիր, դասատու, սեղանաւորական մեծ հաստատութեանց մէջ պաշտօնեայ ըլլալու նախապատրաստութիւնը այնքան յուսախաբութիւններ պատճառած է, որ փոքր թիւ մը չեն կազմեր անոնք որ այսօր կը զղջան՝ ժամանակին արհեստ մը սորված չըլլալնուն համար։

Գալով գործնական ուսմանց յատուկ կրթական հաստատութիւններուն, անոնց օգտակարութիւնը փոխադարձաբար այնպէս լաւ ըմբռնուած կ'երեւայ հետզհետէ մեր հարուստներուն կողմէ որ բարերարելու լաւագոյն եղանակը կը համարին մեծկակ գումարներ յատկացնել այդ նպատակի, ինչպէս Պօղոս փաշա Նուպարի ծախքով Գահիրէի մէջ արհեստական եւ երկրագործական բարձրագոյն վարժարան մը հաստատելու լուրին յաջորդեց համանման մտադրութեան մը լուրը, թէ Պ. Ալեքսանդր Մանթաշոֆ ևս ինքնաբերաբար որոշած է արհեստական վարժարան մը հիմնել, թէեւ չէ նշանակուած թէ ո՛ւր։

Այս բոլոր նպաստաւոր պարագաները անգամ մըն ալ կուգան հաստատել որ, թէ՛ արհեստական եւ թէ՛ առեւտրական եւ երկրագործական ուսմանց կարեւորութիւնը աւելի՛ զգալի կ'ըլլայ ժամանակին պէտքերուն հետ, եւ հետզհետէ հասնող դպրոցական սերունդին նախապատրաստութեան վրայ ազդելու հանգամանք ունի։

Նոյն իսկ, մեր դպրոցներու վարիչները, գրագէտներ, ուսուցիչներ, բժիշկ, փաստաբան, արուեստագէտ հասցնելու իրենց նախնական սովորութեանը մէջ, —վասն զի իրենք են որ առաջին սերմերը կը ցանեն մատաղ սերունդին մտքին մէջ,— պէտք է գիտնան որ արհեստաւորներ ալ հասցնելու հետեւանքը որ հրապարակային չըլլալուն համար նուազ օգտակար չէ։

Ս. Փրկչեան Որբանոցի Արհեստանոցը, թէեւ համեմատաբար փոքր հաստատութիւն մը, առայժմ մեր ազգին մէջ օրինակ մըն է թէ ողջամիտ տղաք, որոնք կիսատ ուսմունք մը սորվելով անգործ պիտի մնային, պզտիկ արհեստ մը սորվելով՝ ապրուստնին կը հայթայթեն, բաւականանալով իրենց ընթացած նիւթական առաջին ձեռնտուութեանը մը։

Արհեստներու եւ գործնական ուսմանց վրայ որչափ գրենք ու խօսինք, քիչ է։ Այն պատանիները որոնք իրենց ծնողքներուն հետ տեսակ մը խորշում կը զգան այդ աշխատանքներէն, պարզապէս նախապաշարումի մը կը հետեւին զոր փարատելու, ցրելու աշխատելու է հրապարակագրութիւնը շարունակ։

Տ. Ա.

ՎԱՆՔԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Քաղաքիս Ս. Քրիստափոր վանքը տարիներէ ի վեր եկող դատը յաջորդական Առաջնորդներու օրով եւ կազմուած զանազան անուանական խորհուրդներու եւ աթոռակալներու հսկողութեան տակ օգտակար որոշ ուղղութեան մը մէջ մտնելու անկար եղած էր։ Այսպէս անհոգիւ կերպով կը մատակարարուէր։ Կ'երեւի թէ այս անկերպարան դրութեան վերջ տալը Տ. Գէորգ Ս. Վրդ.ի վիճակուած էր, ըստ որում ինք եղաւ նախաձեռնողը վանքին հասոյթներն ու ծախքերը կանոնաւորապէս հաշուեկշռի ենթարկելու եւ ընդարձակ կալուածները արդիւնաւորելու։ Այս առթիւ առնուած նախաձեռնութիւնները ի մասնաւորի վանքին մօտակայ Խափսի ժողովուրդին շահերուն բաղխեցան. անոնք շատ մը յանդգնութիւններ փորձելէ յետոյ անցեալ մարտ 26ին դատավարութեան ձեռնարկեցին առաջնորդարանի դէմ։ Առաջնորդարանը՝ հաշտարար ոգւով վարուելով եւ Ս. Պատրիարք Հօր հեռագրական հրամանին համաձայն իրաւախոհութեամբ չկարգադրուած առնուն միայն դատավարութեան ձեռնարկելու որոշմամբ այն ատեն Խափսեցիները համոզած էր։ Դատավարութեան համար որոշուած օրը, ապրիլ 2ին, դատարանի մէջ իրենց, Խափսեցւոց, յայտարարել տուած էր թէ Ս. Քրիստափոր վանքին եւ կալուածներուն մասին ո՛ եւ է դատ եւ առարկութիւն չունին այլեւս։ Ուստի դատարանը ի նպաստ ազգին վճռագիր տուած եւ դատը վերջացած էր։ Այս բարեդէպ վճռէն եւ կարգադրութենէն յետոյ սակայն, քաղաքացի մէկ-երկու շահադէտ հայ չէշիչներու դրդմամբ, այժմ գիւղացիները փաստաբան մը վարձած եւ ի նորոյ դատի ձեռնարկած էին, դարձեալ ընդդէմ Առաջնորդարանի եւ անոր տեղապահին։ Առաջին դատավարութենէ մը յետոյ, երկրորդ վերջնական դատավարութիւնը յետաձգուած էր մայիս 10ին։ Որոշեալ ժամուն դատավարութիւնը տեղի ունեցաւ նախնական դատարանի հուգ առջեւ եւ ուրախալի է ըսել թէ դատարանը անիրաւ հռչակեց Խափսեցիները եւ իր նախորդ վճիռը հաստատեց։ Վճիռը արուելէն եւ վճռագրին ընթերցուելէն յետոյ, ատեանն. տեղապահ Տ. Գէորգ Ս. Վ. յատկապէս մաղթանքներ ըրաւ Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար եւ յանուն ժողովուրդին շնորհակալութիւն յայտնեց դատարանի նախագահ Մեհմէտ Րաիֆ էֆ.ի, ատեան անդամոց եւ արդար որոշման մասին։ Ս. Քրիստափոր վանքը, բացի շէնքերէ եւ շարժական առարկաներէ, ունի միմիայն 70-80 կտոր արտեր։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Բաբերդ

ՉԻՆԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այս միջոցին երբ ամբողջ աշխարհ լարուած ուշադրութեամբ կը հետեւի Ծայրագոյն Արեւելքի պատերազմի դրամատիք դրուագներուն, չինական կեանքին վրայ նետուած ակնարկ մը հետաքրքրութիւն կ'արժէ։ Երիտասարդ Չինացի մը, Պ. Սիէ Թու-Ֆու, հինգերորդ կարգի մանտարին, երկրորդ կարգի գաւառապետ, որ այս պահուս իրաւագիտութիւն կը սորվի Բարիզի մէջ եւ բժշկական քննութիւնները կը պատրաստէ, չինական կեանքի վրայ շահեկան մանրամասնութիւններ կը հաղորդէ։ Ինքնատիպ եւ օտարականի մը համար անսովոր եղող ոճով կը գրէ հետեւեալը։—

Ի մեծ պատիւ Չինացիին՝ պէտք է ըսել որ իր լեզուն ծայրայեղ քաղաքավարութեամբ մը տոգորուած է։ Ասկէ առաջ կուգայ բարոյական շատ մեծ ուժ մը։

Բոլոր դասազուրկներէն (déclassé), հարուստէն սկսեալ մինչեւ աղքատը, գաղթականէն մինչեւ բարձր պաշտօնատարը, եւ մանուկն տղայ ամէնքն ալ տեղեակ են քաղաքավարութեան բանաձեւերուն եւ ընկերութեան մէջ պէտք եղած վարուելակերպը շատ լաւ գիտեն։ Ո եւ է գործաւոր պիտի կրնար մանտարին ըլլալ վաղը եւ իրեն վայել դիրքը գրաւել, եթէ թէ այդ միջավայրին մէջ մեծցած ըլլար։

Պզտիկ տարիքէն սկսեալ՝ դպրոցական եւ ընտանեկան շրջանակին մէջ Չինացիին կը սորվեցնեն բարեկրթութեան բոլոր պայմանները, որոնք գրուած են «Լի-Քի»ի եւ դասական ուրիշ գիրքերու մէջ կրթելու սահմանուած։

Չինացին պարտաւոր է անձամբ քաղաքավար լեզու մը եւ ընթացք մը ունենալ ընկերութեան (société) մէջ, զոր կը նկատէ ամէն դասակարգի պատկանող անհատներու հաւաքականութիւնը, եթէ երբեք կ'ուզէ ընկերութիւն բառը գործածել, արտայայտելու համար այն միտքը զոր Ֆրանսացին կը բացատրէ monde բառով։

Ամենէն շահագրգռիչ մասին վրայ պիտի խօսիմ հիմա, այն է գործածուած քաղաքավարական ձեւերն ու բացատրութիւնները։

Հասկնալու համար այդ բացատրութիւնները, պէտք է ճանչնալ չինական սկզբունքը, որ է միշտ համեստ ըլլալ, ինքզինքը խոնարհ ցուցնել եւ յարգել ծերութիւնն ու աստիճանները։

Չինաց մէջ չեն դուեր զիրար, եթէ բարեկամ չըլլան իրարու. այդ պարագային «Նի» կամ «Նին» բառը կը գործածեն. անգլիերէն «եու» (դուք) բառին կը համապատասխանէ, ինչ որ առաջին կ'առնէ շատ մը լեզուներու եւ գաւառական խօսքերու։

Ինքզինքին վրայ խօսած ատեն Չինացիք համեստական շեշտ մը կը գործածեն. այսպէս՝ տարեկից կամ գրեթէ տարեկից մարդու մը հետ խօսակցած ատեններին կը կոչեն. «Իմ անդրանիկ եղբայրս.» Այս բառերով կը սկսին իրենց խօսակցութիւնը. «Ձեր կրտսեր եղբայր.» Եթէ երբեք զարգացած մը գտնուի իրենց դիմաց, կ'ըսեն. «Վարպետ կամ վարժապետ», «Ձեր խոնարհ ծառան» կամ «Ձեր աշակերտներուն հետեւող մը.»

Երբ առաջին անգամ առանձին մէկու մը հետ, սովորութիւն եղած է առ հարցումը ուղղել. «Ձեր հոյակապ անո՞ւնը», «Ձեր գնահատելի մականո՞ւնը,» «Ո՞ր քաղաքը պատիւ ունի իր մէջ ունենալու ձեզ։» Փոխադարձաբար կը պատասխանեն. «Իմ շատ փոքր եւ համեստ անունս է...» «... խեղճ քաղաքը կը բնակիմ» եւլն.։ Մեծերուն հանդէպ քաղաքավարական ցոյցերը կը կրկնապատկուին։ Չինաց մէջ մարդիկ ամէնքն ալ եղբայր ըլլալով, ծերերը կը կոչեն. «Մեծ-հայր», «ազնիւ մեծ-եղբայրս», «Մեծանուն ազգական պատիւ»։ Մեծերն ալ կը պատասխանեն. «զաւակս», «իմ շատ սիրուն զաւակս» եւլն.։

Խօսակցութեան այս ձեւերն ու բացատրութիւնները ամէն միջավայրերու մէջ ի գործ կը դրուին, անխտիր, գաղթածներու, զարգացածներու, պաշտօնատարներու եւ ուրիշ ամէն դասակարգի անհատներու մէջ։ Ահա ինչու համար առասպելական դարձած է Չինացիներու քաղաքավարութիւնը։

Թարգմ. Զ. Ն.

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ
ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Շաբաթ չանցնիր որ Թղթաբերը չբերէ մեզի օրաթերթերու եւ պարբերական հանդէսներու մէջ լոյս տեսած կրթական լուրջ հայեցողութիւններ, մանկավարժական համալիր ծանօթութիւններ եւ առողջ սկզբունքներ, ծրագիրներու փորձառական փոփոխութիւններ ու դրութիւններ։ Այս ամէնքը նպատակ ունին բարեշրջումի դերը կատարելու մեր կրթական հաստատութիւններու մէջ, աշակերտներու համար զարգացումի ու յառաջդիմութեան խթան մը ըլլալու եւ հետեւաբար առողջ դաստիարակութեամբ սերունդներ պատրաստելու։ Մինչ անդին՝ չանցնիր նոյնպէս շաբաթ, ուր չկարդանք թերթերու մէջ այս կամ այն քաղաքի թղթակիցներու հաղորդած տեղեկութիւններն իրենց վարժարաններուն ունեցած աննախանձելի վիճակին վրայ։

Արդ՝ հարցումը ինքնին կուգայ. Ի՞նչ կայութեան եւ դրութեան մէջ են մեր գաւառի դպրոցները, ի՞նչ ծրագրով կ'ընթանան, ի՞նչ կ'ուսանին աշակերտները, ո՞րչափ կ'օգտուին ծրագիրներէ, մանկավարժական հրատարակութիւններէ, դասագիրքերէ եւ դիտողութիւններէ եւ պաշտօնական մարմինները՝ առաջնորդ, Ուսումնական Խորհուրդ, հոգաբարձու, խնամակալ, տեսուչ եւ ուսուցիչ ի՞նչ օրինակ վարմունք, գիտակցութիւն եւ աշխատասիրութիւն ունին հանդէպ իրենց նուիրական պաշտօնին։ Անոնց վրայ է որ պիտի խօսինք ներկայ յօդուածին մէջ։

Քառորդ դարէ ի վեր գաւառներու մէջ բաւական մղում կը տրուի կրթական գործին, դպրոցներու թիւը կ'աճի։ Գաւառային կարգ մը քաղաքներու եւ նոյն իսկ գիւղերու մէջ ալ այդ ձգտումն արմատացած է, թէեւ անհաստատ կերպով։ Հոս կ'աւետեն հայկական դպրոցի մը բացումը, հոն տխուր գոյներով կը նկարագրեն հնամաշ չէնքի մը փլուզումը կամ փակումը. Աստ մեծանուն ու աշխատասէր Առաջնորդ մըն է որ մեծ խնամ կը տանի վարժարաններու յառաջդիմութեան, անդին՝ բամբասուած հովիւ մըն է, որու երեսէն կը տուժեն կրթական յարկերը։ Իսկ Ուսումնական Խորհուրդներու, հոգաբարձուներու եւ ուսուցչական խնդիրները շարունակ կը զբաղեցնեն մամուլը։

Գլխաւորաբար երեք պայմաններու ներքեւ կը շարունակեն մեր վարժարանները. Ա. Մատակարարութիւնը։ Բ. Պաշտօնական մարմինները։ Գ. Ծրագիրը։ Ասոնց վրայ մի առ մի պիտի խօսինք։

Ա. Մատակարարութիւնը.— Ընդհանրապէս մեր դպրոցները եկեղեցիի կից ծխական կամ թեմական հաստատութիւններ են եւ կը մատակարարուին կա՛մ եկեղեցիի սնտուկէն եւ իր եկամուտի աղբիւրներէն եւ կամ աշակերտներու վճարելիք ամսաթոշակներէն։ Մատակարարութիւնը կը կատարուի Թաղականի կամ հոգաբարձուի ձեռքով։ Մասնաւոր վարժարաններ շատ քիչ ունինք գաւառներու մէջ։ Եթէ դպրոցներուն համար եկամուտի հաստատուն աղբիւր մը կայ, պիւտճէն գծուած եւ անփոփոխ կրնայ նկատուիլ. կը բաւէ պաշտօնեաներ վարձել եւ գործի սկսիլ։ Իսկ եթէ պաշտօնական մարմինները ենթադրական հաշիւներու վրայ է որ կը հիմնեն պիւտճէն, դժուարութիւնը առաջին քայլին հետ կը սկսի, երթալով կը խճողուի եւ հետեւաբար ուսումնական հաստատութիւնը կը փակուի։ Ինչ ըսելու է այդ պարագային, քանի որ ուսումը պիւտճէի հետ սերտ առնչութիւն ունի եւ կրթութիւնը դրամին հետ ուղիղ կը համեմատի։

Սակայն խնդիր է գիտնալ թէ երբ դրամ եւ հետեւաբար պիւտճէ ունինք, ինչպէս կը մատակարարենք մեր դպրոցները, յանուն կրթութեան գոյութիւն ունեցող դրամը իսկապէս իր բուն նպատակին կը ծառայէ թէ ոչ. իսկ եթէ դրամ չունինք եւ անուղղակի միջոցներով կը հայթայթենք մեր վարժարաններու պիւտճէները՝ ի՞նչ միջոցներու կը դիմենք։ Կարգ մը քաղաքներու եկեղեցիներ հաստատուն եկամուտներ ունին. քիչ բացառութեամբ այդ եկամուտները օժանդակ կ'ըլլան վարժարաններուն։ Թաղեցիական խարդաւանութեանց զոհ, թաղականի կամ հոգաբարձուին քմայքը եւ միւթեվէլլիի անխղճութիւնները յաճախ փորձանքներ են եկեղեցիի եւ վարժարանի համերաշխութեան ու յառաջդիմութեան։ Շատ անգամ յաւելեալ վատնուած կը նկատուի դպրոցին համար ծախսուած դրամը, եւ մեծ չափով ծախքի դուռներ ցոյց կը տրուին՝ դպրոցին դրամ չտալու համար։ Ցանցառ չեն այն գանձապետները եւ միւթեվէլլիները որոնք գոգցես ուխտած են այդ պաշտօններուն մէջ մնալ եւ մեռնիլ։ Թաղի արտաքին մեծ մասին եւ միւս կողմէ վարձուած պաշտօնեաներու պատասխանատուն կը դառնան անոնք, դպրոցի պաշտօնեաներն ալ ենթակայ պիտի մնան առանց նման թաղականներու, հոգաբարձուներու եւ Ուսումնական Խորհուրդներու ձեռքը։ Թո՛ղ ուսուցչաց ամսականներ բարդուին, թո՛ղ ողբ ու բողոքի ձայներ բարձրանան, ո՞վ կը լսէ։ Բաղդաւորներ են թմբկահար, քծնող եւ պաշտպանեալ ուսուցիչները՝ որոնք առաջիններէն նուազ մեղսակիցներ չեն եւ դժբաղդաբար կը վխտան։

Գաւառներու մեր ուսուցիչներու թոշակը շատ անբաւարար է, ատոր ալ գոհ պիտի մնայ՝ եթէ չվճարուի զայն։ Ահա թէ ի՛նչպէս կը ստանայ իր թոշակը. տարեկէն պէտք է դնէ փառած եւ ցցակոր ցուրտը, մկլատած եւ հատած բաղը, արդիւնաւոր ու բանիմաց պաշտօնը վերջնական ու վճռական այն դերով՝ զոր թաղականը կը բարեհաճի նշանակել։ Ին՛չ մարդ. ուզէ կը բռնէ ու կը զզէ. տարին բոլորած կը տեսնէ՝ կարճ փորով հաց չկերած եւ պարապի քամակը բան մը ետ ունեցած։

Գալով այն վարժարաններուն, որոնց հասոյթի աղբիւրներն են աշակերտներէ գանձուելիք թոշակները, ձեռնտուութիւններ, նպաստներ եւ վերջապէս անուղղակի միջոցներ՝ տեւական կենդանութեան ու անկայուն վիճակի մէջ կը նկատուին։ Գաւառացիները դեռ լաւ վարժուած չեն կրթութեան համար դրամ ծախսելու. մեղադրանքի խոշոր բաժին մը այն ծնողքներուն, որոնք գիտեն իրենց նոյն իսկ համեստ քսակէն բաժին հանել բաղդախաղի, ոգելից ըմպելիներու, հարբեցութեանց եւ արդուզարդերու, եւ սակայն անհեթեթ տնտեսութեամբ կը վերաբերուին դէպ ի իրենց կրթական յարկերը, դէպ ի իրենց սիրասուն զաւակները, զորս խեղճ չեն ըներ զրկել բնատանտային կրթութենէ։ Մեծագոյն մասը, նոյն իսկ դրամի պատճառաւ, կը յղեն յարտանտանական դպրոցներ, բնաւ հոգ չընելով թէ անոնք շատ շուտ կ'ուծանան մայրենի եկեղեցիէն ու հայրենական աւանդութիւններէ։ Երբ վստահութիւն եւ արդիւնք շօշափելիօրէն մարմնացած, ժողովուրդը չպիտի զլանայ իր դրամը։ Հոս ունինք կարկառուն օրինակը Վանայ մէջ, Երամեան վարժարանը, որուն ուսուցիչ՝ այլ երկաթեայ կամքի տէր անօրէնը մինակ կը վարէ իր կրթական հաստատութիւնը քառորդ դարէ ի վեր, առանց աշակերտներու թոշակներէ զատ հասոյթով։

Մատակարարութեան այս անել քաոսին մէջ, դեռ շատ նկարագրելի մանրամասնութիւններ կան, զորս զանց կ'առնենք՝ տաղակութիւններէ խորշելու համար։ Բայց երբ եզրակացութիւն կ'ընենք որ մինչեւ կարգի ու կանոնի չդրուին եկեղեցիներու հասոյթները, բարւոք մատակարարութիւն չըլլայ, կանոնագրել քոնթրոլներու ներքեւ եւ դպրոցը եկեղեցիին եւ եկեղեցին դպրոցին չպատկանին եւ կեդրոնացման դրութիւնը չհաստատուի, գաւառներու համար կրթական հարցը լուծուելէ դեռ շատ հեռի է։

ՆԱՐԳԻՍ

Վան (Նար.)

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՆԱՒԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

Ծովի վրայ պատերազմը աւարտած.— Ճաբոնական թնդանօթներուն առաւելութիւնները.— Թէ ինչո՛ւ պարտուեցաւ Ռոժեստվենսքի.— Նորանոր տեղեկութիւններ։

Բարիզ, 2 յունիս.— Կը ժուռնալ հետեւեալ հեռագիրները ստացած է Թոքիոյի իր թղթակցէն։

«Ռոժեստվենսքիի գերի բռնուելովը ծովի վրայ պատերազմը կարելի է բոլորովին աւարտած նկատել։ Ցուշիմայի նաւային ճակատամարտը որ արտասովոր դէպք մը եղաւ, դեռ գաղտնիքով ծածկուած է։ Այժմ ոչ պիտի զարմանալ թէ ճապոնական նաւատորմը գրեթէ անվնաս ելած ըլլայ այդ ճակատամարտէն։ Անշուշտ յետոյ պիտի իմանանք տասը պատճառները եւ մանրամասնութիւնները՝ այդ առումին վրայ, որոնք անշուշտ ա-

---

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ 88

ԺԻՒԼ ՎԷՌՆ

ԴԷՊԻ
ՄՈՒՇՏԱԿՆԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐԸ

ՄԱՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ ԻԳ.

1860 ՅՈՒԼԻՍ 18Ի ԽԱՒԱՐՈՒՄԸ

—Տիկին, առջի օր, լուսինը լեցուն էր, եւ ծովախաղացքը, տարեկոյսին համեմատ, շատ զօրաւոր ըլլալու էր։ Արդ՝ մակընթացութիւն չեղաւ, եւ ծովը մէկ ոտք իսկ չբարձրացաւ, ինչպէս երեկ։ Աւելի ճիշդ կ'ըլլայ ըսել, բնաւ չբարձրացաւ։

—Կրնաք խաբուած ըլլալ, դիտել տուաւ տիկին Բոլինա Պէրնէթ։

—Չեմ խաբուած, քանի որ ես անձամբ դիտած եմ։ Անցեալ օր, յուլիս 4, մակընթացութիւնը բոլորովին աննշան եղած է Պաթըրսթ հրուանդանին ծովեզերքին վրայ։

—Ի՞նչ կ'եզրակացնէք ասկէ, Պարոն Հօպսըն, հարցուց տիկին Բոլինա Պէրնէթ։

—Տիկին, ես կ'եզրակացնեմ թէ բնութեան օրէնքները փոխուած են, կամ թէ այս երկիրը մասնաւոր կացութիւն մը ունի... եւ կամ աւելի ճիշդը, չեմ կրնար եզրակացնել... չեմ կրնար բացատրել... չեմ կրնար հասկնալ... Ուստի մտահոգ եմ։

Տիկին Բոլինա Պէրնէթ աւելի չպնդեց։ Անկասկած, մակընթացութեան այդ դադարը անբացատրելի եւ անբնական էր, ինչպէս արեգակին բացակայութիւնը միջօրէականին վրայ՝ կէս օրուան ժամանակ։ Եթէ ո՛չ երկրաչափական փոփոխութեան ենթարկուած ըլլալու էր ծովեզերքի եւ բեւեռային երկիրներու կազմութիւնը... Բայց այդ ենթադրութիւնը չէր կրնար գոհացնել երկրային երեւոյթները լրջօրէն ուսումնասիրող մը։

Գալով այն կէտին թէ տեղակալը կրնար խաբուած ըլլալ, ընդունելի չէր։ Այդ օրէն իսկ, 6 յուլիս, տիկին Բոլինա Պէրնէթ եւ տեղակալը, ծովեզերքին վրայ դրուած նշաններով, հաւաստեցին թէ մակընթացութիւնը ոչինչ էր, մինչ մէկ տարի առաջ մէկ ոտք կը բարձրանար։

Այս քննութիւնը գաղտնի պահուեցաւ։ Տեղակալ Հօպսըն չէր ուզեր, եւ իրաւամբ, մտահոգութեան մատնել իր ընկերները։ Բայց յաճախ անոնք կը տեսնէին որ տեղակալը՝ հրուանդանին գագաթը կեցած՝ մինակ, լուռ եւ անշարժ կը դիտէր առջեւէն տարածուող ծովը, որ աչքերուն առջեւ կը պարզուէր։

Յուլիս ամսուն ընդհատուեցաւ մուշտակաւոր կենդանիներուն որսորդութիւնը։ Կզաքիսները, աղուէսները եւ ուրիշ կենդանիներ կորսնցուցած էին իրենց ձմեռնային մազերը։ Ուստի բաւականացան՝ ուտելիք որսալով, ինչպէս ամերիկեան եղջերուներ, բեւեռային նապաստակներ, որոնք կը վխտային Պաթըրսթ հրուանդանին շրջակայքը, թէեւ հրացանի հարուածները տակաւ հեռացընելու էին զանոնք։ Ասիկա պարապոյ բան մըն էր, եւ տիկին Բոլինա Պէրնէթի ուշադրութենէն չէր վրիպած։

Յուլիս 15ին, կացութիւնը չէր փոխուած։ Ֆօր-Ռըլայէնսէն ո եւ է լուր չկար։ Սպասուած փոխադրախումբը երեւցած չէր տակաւին։ Ճէսփըր Հօպսըն որոշեց ի գործ դնել իր ծրագիրը եւ Քրէվէնթի հարիւրապետին մօտ երթալ, քանի որ ան չէր գար։

Բնականաբար, այդ փոքր ջոկատին պետը պիտի ըլլար լիւթենանթ Լօնկ, թէեւ այս վերջինը պիտի փափագէր չբաժնուիլ տեղակալէն։ Այսպէսով երկար պիտի բացակայէր այդ ջոկատը, անկարելի ըլլալով յաջորդ ամրան եղանակէն առաջ դառնալ Ֆօր-Էնթըրփրայզ։ Այսպէս լիւթենանթը պիտի ստիպուէր Ֆօր-Ռըլայէնսի մէջ անցընել ձմեռը։ Մաք Նապ եւ Ռէյ ալ պիտի կրնային լիւթենանթին անցքը բռնել, բայց այդ երկու կարող զինուորները ամուսնացած էին։

Մէկ ալ, ատաղձագործ Մաք Նապ եւ դարբին Ռէյ պէտք էին գործակալութեան, որ չէր կրնար զրկուիլ անոնց ծառայութիւններէն։

Այս պատճառներով որոշուեցաւ զինուորական կարգով ընկերանալ լիւթենանթին. Պէլչըր, Բօնտ, Բեթըրսըն եւ Քէլլէթ յայտարարեցին թէ պատրաստ էին մեկնելու։

Զորս բոլորն ու անոնց յատկացուած շաններ պատրաստուեցան այս ճամբորդութեան համար։ Պէտք էր մուշտակ պիտի փոխադրէին. ամէնէն թանկագինները զատեցին, ինչպէս աղուէս, կզաքիս, կնքում, կուղբ, հերմին, մկնամակ, եղջերու։ Որոշուեցաւ յուլիս 19ի առաւօտ ճամբայ ելլել, նոյն իսկ յաջորդ օրը արեգակնային խաւարումին։ Աւելորդ է ըսել, Թոմաս Պլէք պիտի ընկերանար լիւթենանթ Լօնկի, եւ բալլէր մը պիտի յատկացուէր՝ գիտունին բոլոր գործիքները եւ անձը փոխադրելու համար։

Պէտք է խոստովանիլ որ այդ արժանապատիւ գիտունը շատ անհանգիստ էր աստղագիտական խաւարումին նախընթաց օրերուն մէջ, այնքան անձկութեամբ պաշարուած։ Ցերեկները՝ նպաստաւոր եւ աննպաստ օդերը, մշուշներու յաճախութիւնը, անձրեւով ծանրաբեռնուած ամպերը, անհաստատ հովը՝ իր մտահոգութիւնը կը պատճառէին։ Չէր քնանար, բան չէր դներ բերանը, ու հաց չէր ուզեր գրեթէ։

Եթէ երբեք երկինքը շղթով ծածկուած ըլլար խաւարման միջոցին, եթէ երբեք արեգակը եւ լուսինը անթափանց քօղի մը ետեւ պահուըտած ըլլային, եթէ երբեք Թոմաս Պլէք չէր կրնար դիտել խաւարման երեւոյթները, հակառակ այդ նպատակով զրկուած ըլլալուն, ի՜նչ յուսահատութիւն այն ատեն։ Այնքան յոգնութիւններ եւ վտանգներ կորսուած պիտի ըլլային։

—Այդքան հեռուէն գալ եւ չտեսնե՛լ լուսինը, կը բացագանչէր Թոմաս Պլէք արտասուելի ալ ծիծաղաշարժ շեշտով մը։

Ո՛չ, չէր կրնար ըլլալ այդ բանը։ Կէսօրէն ետք Թոմաս Պլէք հրուանդանին գագաթը կ'ելլէր ու երկինքը կը դիտէր։ Նոյն իսկ չէր կրնար տեսնել լուսինը, որ երեք օրէն իր առաջին քառորդին մէջ պիտի ըլլար. արեգակին կը հետեւէր երկինքին շուրջը կատարած շրջանին մէջ, եւ անոր ճառագայթներուն տակ կ'անհետանար։

(Շարունակելի)

նոյնկոլներ ունին։ Սակայն հիմակուընէ կայ նաւային մասնագիտական կէտ մը, որուն նկատմամբ պէտք է պնդել։ Ճապոնական նաւատորմը մահացու ճշգրտութեամբ մը սկսաւ կրակ ընել թշնամիին դէմ՝ ութ հազար մեթր հեռուէն, մինչդեռ Ռուսները վեց հազար մեթր հեռուէն միայն կրնային պատասխանել՝ այսինքն երբ արդէն բաւական տկարացած էին ստացուած վէրքերէն։ Այդ վայրկեանէն սկսելով՝ ռուսական նաւատորմը պիտի ընկղմէր ու կտոր կտոր ըլլար, ինչպէս որ եղաւ։ Նեպոկաթով ծովակալին գալով, այս վերջինը իրմէ աւելի մեծ ույժ մը պաշտպանելու հետեւանքով էր որ նուազ վնասուած մարտանաւերով անձնատուր եղաւ։ Սակայն դեռ շատ լուսաբանութիւններ կ'սպասուին այս ահռելի պատմութեան մէջ։

—«Աւելորդ է ըսել որ Թոքիոյի մէջ թէ՛ շատ եւ թէ հակառակ զրոյցներ կան ռուսական նաւատորմին խորտակման վրայ՝ Քորէայի նեղուցին մէջ, բայց հիմնական քանի մը իրականութիւններ կան։ Ռուս գերիներուն բոլոր յայտարարութիւնները ցոյց կուտան թէ Ռոժեստվենսքի բացարձակապէս համոզուած էր որ յաջողած է խաբել Թոկօն եւ թէ ճապոնական նաւային զօրութեան ստուար մասը հիւսիսային անցքերուն մօտ պիտի սպասէր իրեն՝ Ցուկարուի նեղուցը եւ կամ Լա Բէրուզի նեղուցը։ Ընդհակառակը Ռոժեստվենսքին էր որ ինկաւ Թոկոյի լարած ծուղակին մէջ։ Ռուս ծովակալը, Ցուշիմա կղզիին մօտենալուն, ճապոնական քանի մը փոքր նաւեր միայն տեսաւ, որոնք տագնապալից կացութիւն մը կը կեղծէին։ Ռոժեստվենսքի, վստահ իր ընելիքին վրայ, թողուց անոնք եւ նետուեցաւ ճապոնական երկու նաւախումբերու մէջտեղ, որոնք կատարելապէս պահուըտած էին։ Այդ պարագան արդէն առաջին առաւելութիւն մըն էր Ճապոններուն համար եւ անոնց նաւատորմը, ուրիշ շատ մը առաւելութիւններով, ջախջախիչ գերազանցութիւն մը ցոյց տուաւ։ Անոնց տեղեկութեանց ճիւղը կատարելապէս թափանցած էր Ռոժեստվենսքիի ծրագրին, ռուսական նաւատորմը Մալայեան Արշիպելագի ջուրերը ժամանած օրէն իսկ։ Երբ ճակատամարտը սկսաւ, Ճապոնները հազիւ թէ խորտակեցին ռուսական իւրաքանչիւր մարտանաւ, շատ հեռուէն եւ ճիշդ նշանառութեամբ ռումբ տեղացնելով անոնց վրայ, մինչդեռ ռուսական թնդանօթներուն կրակը, տարտամ ու ցրուած, աննշան արդիւնքներ միայն կ'ունենային։ Ճապոնական թորփիլանաւերուն անվեհեր նաւազները աւարտեցին մեծ մարտանաւերուն սկսած գործը։ Ըսուեցաւ թէ ընդծովեայ նաւակները փայլուն արդիւնքներ ունեցած են, սակայն այդ մասին դեռ որոշ իրողութիւն մը չկայ։ Հիմա լրագիրները, ժամէ ժամ, նոր թիւեր կը հրատարակեն՝ նոր դրուագներ եւ նոր իրադարձութիւններ պատմելով, ողբալի՝ Ռուսներուն եւ յաղթական՝ Ճապոններուն համար։ Բազմաթիւ ձկնորսի նաւեր փոքր նաւահանգիստները կը ժամանեն՝ ռուսական նաւաբեկեալներով լեցուած, զորս մահուան ճիրաններէն խլած են։ Չէ պատահած տեղ մը որ այսքան կատարեալ եղած ըլլայ։ Ռուսները ոչ միայն չկրցան յաղթութիւնը աւելի նսեմցնել իրենց հակառակորդին, այլ նոյն իսկ միջոցը գտան մէկ քանի մարտանաւեր աւելցնելու ճապոնական նաւատորմին վրայ։ Հաւանական է որ ռուսական նաւատորմին ընկերացող խոշոր փոխադրանաւերէն մէկ քանին ալ Ճապոններուն ձեռքը իյնան։ Միայն դրամական կորուստի տեսակէտով, Ցուշիմայի եւ Մուքտէնի ռուսական վերջին ձախողութիւնները աղաղակող են։ Եւ հիմա մինչեւ կը յիշեմ թէ երբ ռուսական նաւատորմին Կամրանի բացերը ժամանած ըլլալը իմացուեցաւ, բոլոր Ճապոնները քիթերնուն տակէն խնդացին։ Այդ յիշատակը բնաւ չեմ մոռնար։ Ըսեք թէ իմ առաջուան հեռագիրներուս մէջ ի՛նչ ըսած եմ այս ծովամարտին մասին, առ օրինակ կորուստներուն վրայ։ Երէկ գիշեր Թոքիօ լուսավառուած էր։ Խրախճանութեան զանազան ցոյցեր կը կազմակերպուին. սակայն այս ժողովուրդը ինքն իր վրայ քանիերորդ զօրութիւն մը ունի՝ աւելի տպաւորիչ իր լռութեանը մէջ, որ եւ է ցոյցէ աւելի։ Մեր դժբաղդ դաշնակիցներուն համար բոլորովին անօգուտ է նոր զրահաւորներ շինել, եթէ միեւնոյն ատեն նոր վարժարաններ չհաստատեն՝ նոր մարդիկ հասցնելու եւ նոր թափ մը մտաւոր բերելու։»

ԴԷՊ Ի ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Զառսքոյէ-Սելոյի մէջ գումարուած խորհուրդը.—Հաշտութի՞ւն թէ պատերազմ.—Բանակցութեանց սկսելու միջոցներ կը փնտռուին։

Բարիզ 2 յունիս.— Բեդերբուրգէն կը հեռագրեն.—«Զառսքոյէ-Սելոյի մէջ գումարուած խորհուրդին մէջ, որուն մասնակցեցան կայսերական գերդաստանին անդամներէն եւ նախարարներէն ոմանք, եւ որ առջի գիշերը մինչեւ ուշ ժամանակ շարունակեց, քննուեցաւ Ռոժեստվենսքիի նաւատորմին փճացումով առաջ եկած կացութիւնը։ Երկար քննութենէ մը ետքը միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ հաշտութիւն կնքելու պատեհութիւնը, սակայն նախամեծար համարուեցաւ այդ որոշման պատասխանատուութիւնը թողուլ Զեմսքի-Սոպորի վրայ, որուն ընտրութիւնը եւ գումարումը փութացնելու մասին մտադրութիւն կայ։ Զինադադարի մասին որ եւ է որոշում մը պիտի չտրուի, մինչեւ որ վերջին անգամ մըն ալ չփորձուի զէնքերու բաղդը ցամաքի վրայ մեծ ճակատամարտի մը մէջ, ինչ որ արդէն շատ պիտի չուշանայ։ Իրազեկ շրջանակներու մէջ այնպէս կը նկատուի թէ այս վերջին պատահականութիւնը մօտալուտ է։ Կայսրը, Ցուշիմայի ճակատամարտին ձախող արդիւնքին վրայ, հրամայեց փութացնել չորրորդ նաւաբաժնին պատրաստութիւնը։ Այդ որոշումը գործնական արժէք մը չի կրնար ունենալ, եթէ այդ նաւաբաժինը առանձին մնայ եւ օժանդակութիւն մը չկարենայ ռազմական գործիք մը ըլլալու համար։ Այդ մասին արդէն զրոյցներ կան։ Ռուս լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Բեդերբուրգի Փրանսական դեսպան Պ. Պոմբար շուտով պիտի վերադառնայ եւ թէ պաշտօն ունի Փարիզի բարեկամական միջնորդութիւնները առաջարկել՝ հաշտութիւն կնքելու համար։ Լրագիրները ընդհանրապէս կը մերժեն հաշտութեան մասին բանակցութիւն կատարելու գաղափարը. միայն Բեդերսպուրկսքայա-Կազեթ հաշտութիւն կ'ուզէ, պայմանաւ որ պատուաւոր ըլլայ եւ առանց վրէժխնդրութեան կանխակալ նպատակի, վասն զի, կը յարէ ռուս թերթը, Ռուսիոյ ուրիշ ձախողութիւններ ալ պիտի ենթարկէ։ Միւս բոլոր լրագիրները կը յայտարարեն թէ պատերազմը մինչեւ վերջը պէտք է տանիլ։

ՔՈՐԷԱՅԻ ՆԵՂՈՒՑԻՆ ՄԷՋ

Ցուշիմայի ճակատամարտը.—Ճապոն նաւազներու տեղեկագրութիւնը.— Նեպոկաթովի նաւաբաժնին անձնատուութիւնը.— Նոր տեղեկութիւններ։

Թոքիօ, 2 յունիս.— Ճապոնցի վիրաւորներ, որոնք Մայզուրու ժամանեցին, նոր մանրամասնութիւններ կը հաղորդեն նաւային ճակատամարտին վրայ.

«Ռուսական նաւատորմը շաբաթ օրը կէսօրէն ետքը տեսնուեցաւ ռազմական կարգով մը որ արդէն քանիցս նկարագրուեցաւ։ Ճապոնական նաւատորմը, որուն գլուխը կը գտնուէր Միքասա զրահաւորը, ուղղահայեաց կերպով յառաջացաւ դէպ ի թշնամիին գիծերը։ Քնեազ-Սուվարով սկսաւ կրակ ընել, յառաջակողմի թնդանօթները փոխելով, ճամբան շարունակեց։ Անոր վրայ էր որ Միքասա ալ կրակ ըրաւ եւ ճակատամարտը սկսաւ։ Երկու նաւատորմերը աստիճանաբար իրարու կը մօտենային՝ բաւական թնդանօթաձգութիւն մը փոխանակելով։ Ազամա մինչեւ երեք հազար մեթր մօտեցաւ եւ խնամով դիտեց թշնամիին բոլոր շարժումները։ Ճակատամարտը քանի մը վայրկեան շարունակուելէ ետքը, Ամիրալ-Ուշաքով կամրջակը բանկեցաւ. յետոյ այդ նաւը բռնկեցաւ։ Կէսօրէն չորս ու կէս ժամ ետքը թշնամիին ռազմական կազմութիւնը խզուեցաւ եւ թնդանօթաձգութեան առատութիւնը նուազեցաւ։ Պորոտինօ եւ Քամչաթքա պատերազմելու անկարող վիճակի մատնուելով, քիչ ետքը ընկղմեցան։ Պորոտինօ, մինչեւ ծովին մէջ խորտակուիլը, արիաբար շարունակեց ռմբաձգութիւնը։ Ճապոնական նաւատորմը իր շրջանիկ շարժումը շարունակեց մինչեւ գիշեր։ Կիրակի առաւօտուն, ծովը թանձր մշուշով մը ծածկուած էր, բայց քիչ ետքը փարատեցաւ եւ Ճապոնները սկսան խուզարկել թշնամիի միւս մարտանաւերը։ Լիանքուր կղզիին մօտերը ռուսական հինգ նաւեր գտնուեցան։ Ճապոնները իսկոյն պաշարեցին զանոնք։ Անոնց մէկը կ'երեւայ թէ Իզումրուտն է, որ յաջողեցաւ փախչիլ շոգեկինդ։ Միւս չորսը ընդդիմութիւն չըրին եւ ռուսական դրօշին տեղ ճապոնական դրօշը պարզեցին, հաւանօրէն անձնատուութիւն առաջարկելով։ Անոր վրայ՝ Ազամայի հրամանատար Սոյիքօ գնդապետը, որ ռուսերէն գիտէ, շոգենաւակ մը մտաւ, թշնամիին իրական մտադրութիւնները իմանալու։ Երբ Նեպոկաթով ծովակալը ինք ալ շոգենաւակ մը նստելով Ազամա եկաւ, բացարձակապէս անձնատուր եղաւ։ Ռուս գերիները ճապոնական նաւեր դրկուեցան. նաեւ անմիջապէս ճապոնական նաւազներ դրկուեցան գերուած ռուսական մարտանաւերուն մէջ։ Այս իրողութեանց վրայ լուր տարածուեցաւ թէ ճապոնական նաւատորմին մէկ մասը բուռն յարձակում մը կը կատարէ ռուսական նաւատորմին միացած մասին վրայ։ Ազամա փութաց ճակատամարտի վայրը եւ հոն գտաւ Տիմիթրի-Տոնսքոյը որ ամբողջ ուժգնօրէն կը դիմադրէր ճապոնական յարձակումներուն։ Ռուս յածանաւը փորձեց փախչիլ, սակայն Ճապոնները մինչեւ իրիկուան հալածեցին զայն. յետոյ թորփիլանաւերը շարունակեցին յարձակումները։ Երկուշաբթի առաւօտ խուզարկութիւնները կը շարունակէին։ Ճապոնական նաւատորմին մաս մը իմացաւ թէ Տիմիթրի-Տոնսքոյ խրած է Ուլլան կղզիին առջեւ։ Ճապոնները հրաման տուին Օրէլը Մայզուրու տանելու եւ ճամբան իմացան Ռոժեստվենսքիի գերի ինկած ըլլալու լուրը, որ մեծ խանդավառութիւն պատճառեց ճապոնցի նաւազներուն։ Օրէլի հրամանատարը ուղեւորութեան պահուն մեռաւ՝ ստացած վէրքերէն։

Բարիզ.— Ճապոնի դեսպանատունը այս գիշեր կը հաղորդէ Թոքիոյէն ստացուած.— «Թոկօ ծովակալին ութերորդ տեղեկագիրը կ'ըսէ.— «Քազուկայի հրամանատարը այս իրիկուն վերադարձաւ, բերելով Տիմիթրի-Տոնսքոյէն ողջ մնացողները։ Հրամանատարը տեղեկագրեց թէ ռուսական նոյն նաւը, մայիս 29ի առաւօտուն, կափարիչը բանալով սկսեր է ընկղմիլ։ Անոր նաւազները որոնց հետ են նաեւ Օզլիապիայէն ու Պուինի թորփիլանաւէն ողջ մնացածները, Ուլլէունկ կղզին ցամաք ելեր են։ Կ'երեւայ թէ Ռոժեստվենսքի եւ սպայակոյտը նոյն թորփիլանաւը փոխադրուած էին, ծովակալին նաւը ընկղմելէ առաջ, մայիս 27ի կէսօրէն ետքը. նաեւ երկու հարիւր հոգի Օզլիապիայէն, սակայն անոնց մասին որ եւ է տեղեկութիւն դժուար է։ Ռոժեստվենսքի ծովակալը եւ սպայակոյտը Պէտովի փոխադրեր է։ Ցայդ դէպ ի հիւսիս երթալով մայիս 28ի առաւօտ հանդիպեր է Տիմիթրի-Տոնսքոյի, ուր փոխադրուեր են Պուինիի մէջ գտնուողները։ Ցայդ Պուինի ընկղմեր է։ Ողջ մնացողները կ'ըսեն թէ Օզլիապիայի հրամանատարը մայիս 27ի ճակատամարտին սկիզբները վիրաւորուեր է ռումբէ մը։ Փիլքերսամ մեռեր է։ Օզլիապիա, ռումբերու տարափի մը տակ մնալով, ընկղմեր է կէսօրէն երեք ժամ ետք։ Տիմիթրի-Տոնսքոյէն ողջ մնացողները կ'ըսեն թէ ճակատամարտին ամենէն սաստիկ պահուն անոնք տեսեր են երկու թորփիլանաւերու ընկղմիլը՝ 27ի առաւօտ։ Եթէ այս յայտարարութիւնը ճիշդ է, ռուսական ընկղմած թորփիլանաւերու թիւը հինգի կը հասնի։»

ՆԱՒԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԻՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ

Անգլիական թերթի մը կարծիքը.— Շահեկան յայտարարութիւններ.—Ռուսիոյ դիրքը Եւրոպայի մէջ.— Տեղեկութիւններ։

Լոնտոն, 2 յունիս. Ուեսթմինսթըր Կազէթ, նաւային ճակատամարտին հետեւանքներուն վրայ շահեկան յօդուած մը հրատարակելով կ'ըսէ.— «Ռուսներուն պարտութիւնը Մայրցամաքին Արեւելքի մէջ շատ կարեւոր արդիւնքներ պիտի ունենայ թէ՛ Եւրոպայի մէջ եւ թէ ուրիշ տեղեր։ Ռուսներուն կորուստները, դրամ, մարդ ու նաւ, բաւական տարիներու համար թոյլ պիտի չտան Ռուսիոյ որ գերագոյն դեր մը կատարէ եւրոպական քաղաքականութեան մէջ։ Այս պարագաներուն մէջ ամենէն աւելի շահող երկիրն է Գերմանիա, իսկ ամենէն աւելի կորսնցնողը է Ֆրանսան։ Գերմանիա հիմա յանկարծ կ'ազատի իր դէմ երկու հակառակորդներ, այսինքն Ռուսիան եւ Ֆրանսան ունենալու երկիւղէն։ Որքան ատեն որ կը տեւէր ֆրանքօ-ռուս դաշնակցութիւնը, Ֆրանսա իր 40 միլիոն բնակիչը կրնար թիւով, վախնալու պատճառ մը չունէր Գերմանիոյ 60 միլիոն բնակիչներէն։ Գերմանիա, առանց նոյն իսկ Ռուսիոյ, Ճապոնի կամ Ֆրանսայի հետ կապուելու, կը տեսնէ թէ դէպքերը իրեն համար կ'աշխատին շատ ազդեցիկ կերպով, նոյն իսկ իբրեւ թէ իր հաշւոյն պատերազմած ըլլային։ Թէեւ Անգլիա չուզեր որ Ռուսիան շատ զօրաւոր եւ շատ յարձակողական վիճակի մէջ տեսնէ, սակայն ոչ նուազ գերազանց պատճառներ ունի, եւրոպական քաղաքականութեան տեսակէտով, որպէսզի Ռուսիան շատ չտկարանայ։ Կարճ խօսքով՝ Ռուսիոյ անկումը համարժէք է Գերմանիոյ վերականգնումին. բայց Գերմանիա, այն միջամտութեամբ որ նպատակ ունէր ձախողեցնել ֆրանսական քաղաքականութիւնը Մարոքի մէջ, շատ չուշացաւ ցոյց տալու այդ փափաքը։ Ֆրանսայի համար ամենէն բնական քաղաքականութիւն է աւելի սերտ մերձեցում մը Մեծն Բրիտանիոյ հետ. սակայն պիտի չկրնանք իր երկիրը պաշտպանել Ռուսիոյ չափ ազդու կերպով։ Այսու հանդերձ Անգլիա կրնայ Ֆրանսայի մեծապէս օգնել նաւային տէրութեան մը դէմ։ Պէտք չէ Ռուսիան դրդել Աֆղանիստանի նկատմամբ։ Նաեւ պէտք չէ վէճ յարուցանել Գերմանիոյ հետ։ Անգլիա պարտաւոր է արթուն կենալ, կարելի եղածին չափ քիչ խօսիլ եւ լռել թէ Եւրոպայի նկատմամբ կրնայ խաղաղութեան դեր մը կատարել, այն թէ ալ վերջնականապէս ծանրակշիռ հանգամանք մը պիտի առնէ կացութեան մը որ արդէն ձգձգուած է։»

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Ալեքսիէվ ծովակալը.— Պատերազմին առաջ.—Լինեւիչ զօրավարը.— Անգլիացի զինուորական կցորդ մը։

Բեդերսպուրկ, 2 յունիս.— Ալեքսիէվ ծովակալը գրութիւններ հրատարակել կուտայ, ուզելով ինքզինքը ազատել պատասխանատուութենէն։ Այդ հրատարակութիւններէն կ'երեւայ թէ 1904 յունուար 6ին ծովակալը կը ծանուցանէր թէ Ճապոններուն Քորէա մտնելը մօտալուտ է, որով արտօնութիւն կը խնդրէր՝ պաշտպանողական միջոցներ ձեռք առնելու համար։ Յունուար 7ին Ցարը հրամայեց զօրահաւաքութիւն կատարել Մայրցամաքին Արեւելքի շրջակայ վայրերէն։ Յունուար 12ին, արտաքին գործոց յանձնաժողովին նախագահ Ապազա ծովակալը Նիքոլա կայսեր անունով հեռագրեց թէ Ճապոններուն կողմէ Քորէայի գրաւումը Ռուսիոյ պատերազմական պատճառ մը չի նկատեր։ Այդ գրաւումը շատ շահաւոր պիտի ըլլայ Ռուսիոյ համար, վասն զի պիտի հաստատէ թէ Ճապոն բռնաբարած է միջազգային օրէնքներու բոլոր սկզբունքները։ Յունուար 16ին Ալեքսիէվ ծովակալը կը ծանուցանէ թէ պատերազմը մօտալուտ է։ Փետրուար 7ին Ցարը առ հեռագիրը կը դրկէ.— «Քանի որ Ճապոնի հետ դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզուած են, կրնաք, եթէ անհրաժեշտ նկատէք, թող չտալ որ Ճապոնները Քորէա մտնեն»։ Փետր. 8ին ալ առ հեռագիրը կ'ուղղէ.— «Բաղձալի է որ Ճապոնները սկսին թշնամութեանց եւ ո՛չ թէ մենք։ Եթէ Ճապոնները սկսին պատերազմը մեզի դէմ, պիտի չկրնանք արգիլել անոնց մուտքը հարաւային Քորէայի մէջ կամ Կէնզանի մօտ, բայց երբ նաւատորմը, անցնելով կամ ոչ, Ճեմուլփոն եթէ անցնի, իրաւունք ունիք յարձակելու, առանց սպասելու որ թնդանօթի առաջին հարուածները արձակուին։ Վստահութիւնս ձեր վրայ է։ Աստուած օգնէ ձեզ։»

Նշանական իրողութիւն մը պատահեցաւ որուն վրայ շատ կը խօսուի Բեդերսպուրկի մէջ։ Անգլիացի զինուորական կցորդ Լէթըրըթ գնդապետը, որ պատերազմին առաջին շրջաններուն ռուսական բանակին հետեւած էր Մանճուրիոյ մէջ, Անգլիա դարձաւ, սակայն հրաման ստացաւ նորէն Մանճուրիա դառնալ. ուստի Բեդերսպուրկէն անցաւ եւ մայիսի սկիզբները Ցարին ներկայացաւ։ Ասկէ ետք Իրկուցք ժամանեց, բայց հոն Լինեւիչ զօրավարէն բացարձակ հրաման ստացաւ ետ դառնալ, վասն զի չէր ուզեր անգլիացի կցորդը ընդունիլ ռուսական սպայակոյտին մօտ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՆԱՒԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

ՌՈՒՍԵՐՈՒՆ ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 5 յունիս.— Նովոյէ Վրեմիա Ցուշիմայի նաւային ճակատամարտին նկատմամբ առ տեղեկագիրը կը հաղորդէ՝ քաղելով ճակատամարտին ներկայ գտնուող նաւային սպաներէն.

«Մայիս 27ի առաւօտուն, ժամ 6 ու կէսին, Ցուշիմայի նեղուցը գալով ռուսական նաւատորմը երբ տակաւին Ցուշիմա կղզիէն քառասուն մղոն հեռուէն կը գտնուէր, երեք մասի բաժնուեցաւ. նախ ձախ կողմը կը կազմէին հինգ յածանաւեր ու մեծ զրահաւորներ (սխալ է անգլիական եւ ֆրանսական լրագիրներուն այն տեղեկութիւնը թէ անոնք ալ կոչմ էին), երկրորդ՝ մէջտեղը՝ թորփիլանաւերն ու փոխադրանաւերը, երրորդ՝ ալ կողմը՝ թեթեւ յածանաւեր։ Օդը մշուշապատ էր։ Ժամ 8 ու կէսին հարաւային կողմը տեսնուեցաւ ճապոնական Իզումի յածանաւը որ դէպ ի հիւսիս կ'երթար, բայց երբ ռուսական նաւատորմը տեսաւ, անոր զուգահեռական կերպով սկսաւ երթալ. թնդանօթի ռումբերէն հեռու էր։ Ժամ 10 ու կէսին հիւսիսային արեւելեան կողմը տեսնուեցան ճապոնական Չիդոզէ, Քազագի, Ցուշիմա եւ Նիդաքա յածանաւերը. անոնք ալ սկսան զուգահեռական կերպով երթալ ռուսական նաւատորմին։ Իսկոյն կրակ ընել սկսանք այդ մարտանաւերուն դէմ, որոնք քիչ ետքը հեռացան։ Կէսօրէն մէկուկէս ժամ ետքը Ցուշիմայի նեղուցին մուտքին մէջ մշուշին մէջտեղէն ճապոնական մարտանաւերուն ստուերները տեսնուեցան. անոնք մութ կանաչ մօխրագոյն ներկուած ըլլալով, անկարելի էր ծովէն եւ մշուշէն զանազանել։ Ճապոնական այդ նաւաբաժինը կը կազմէին չորս զրահաւոր եւ Նախիմաու, Նիսին, Քազուկա, Իվաթա, Ացումո եւ Ացումա զրահապատ-յածանաւերը։ Երկու կողմէն բուռն թնդանօթաձգութիւն մը սկսաւ։ Ճապոնները ամենէն աւելի կ'ամբողջացնէին իրենց կրակը ռուսական Քնեազ-Սուվարով, Նիքոլա Ա. ծովակալի նաւերուն վրայ։ Ռուսական փոխադրանաւերուն հրաման տրուեցաւ դէպ ի ողջ հեռանալու. նաեւ հրաւիրուեցաւ Սվեթլանա եւ Ալմազ յածանաւերուն որ փոխադրանաւերուն ալ կողմը կենան։ Ճապոններուն ռումբերը անվրէպ կը զարնէին եւ մինչեւ մէկ կէտ մը վրայ կեդրոնացած էին, որով մէկուկէս ժամէն Քնեազ Սուվարով եւ Օզլիապիա մեծապէս վնասուեցան. պահ մը վառուած վիճակի մէջ մնալէ ետքը, անոնց կացութիւնը յուսահատական էր. վերջապէս այդ երկուքն ալ ընկղմեցան։ Ռոժեստվենսքի ծովակալը՝ որ այդ միջոցին վիրաւորուած էր, ուրիշ նաւ մը փոխադրուեցաւ։ Երբ ճապոնական զրահաւորներն ու յածանաւերը ռումբ կը տեղացնէին, միւս կողմէ երեւցան Չիդոզէ, Քազագի, Թիգաքա, Ցուշիմա, Մացուշիմա, Հաշիտատէ, Ագիցուշիմա եւ Սումա թեթեւ յածանաւերը, որոնք բուռն կրակ մը սկսան ռուսական փոխադրանաւերուն եւ թեթեւ յածանաւերուն դէմ, Վլատիմիր-Մոնոմախ եւ Տիմիթրի-Տոնսքոյ անոնց օգնութեան փութացին։ Ճապոնական նաւերը տեսնելով ռուսական այդ երկու մարտանաւերուն մօտենալը, հարկադրուեցան քիչ մը ետ քաշուիլ։ Օրէլ որ մեծապէս վնասուած էր, սկսաւ հետզհետէ ընկղմիլ։ Անոր սպաները եւ նաւազները ազատուեցան։ Ժամը հինգէն ետքը Ալեքսանդր Գ. զրահաւորն ալ քիչ մը ծռեցաւ մէկ կողմին եւ հեռացաւ ռազմական կարգէն. սակայն քիչ ետքը շտկուելով նորէն մասնակցեցաւ ճակատամարտին։ Ճապոնները սկսան ռումբ տեղացնել այդ զրահաւորին վրայ։ Վերջապէս Ալեքսանդր Գ զրահաւորն ալ ընկղմեցաւ։ Ռուսական նաւատորմին գլուխը կը գտնուէր Պորոտինօ զրահաւորը։ Ճապոնները այդ զրահաւորն ալ անընդհատ ռմբակոծեցին եւ վերջապէս Պորոտինօ ալ ժամ 7 1/2ին ընկղմեցաւ։ Սիսոյ-Վելիքիի մէջ մէկ քանի անգամ հրդեհ ծագեցաւ, սակայն նաւազները իսկոյն մարեցին, որով այդ զրահաւորը շարունակեց կրակ ընել իր ամբողջ թնդանօթներով։ Գիշերը երբ վրայ հասաւ՝ ճապոնական բազմաթիւ թորփիլանաւեր տեսնուեցան, որոնք չդադարեցին կուգային Ճապոնի եզերքներէն։ Ճամբան ռուսական նաւատորմին հանդիպելով, ճապոնական թորփիլանաւերը իսկոյն զանազան մասերու բաժնուեցան եւ սկսան բուռն յարձակում մը կատարել ռուսական մարտանաւերուն վրայ. Գիշերուան ճակատամարտը աւելի սաստիկ եղաւ։ Այսու հանդերձ թէ՛ գիշերը եւ թէ հետեւեալ օրուան առաւօտ՝ այսինքն մայիս 28ի կիրակի առաւօտուն ճակատամարտներուն վրայ ամբողջական մանրամասնութիւն չկայ։ Նաւային ճակատամարտին առաջին օրը ճապոնական բազմաթիւ նաւակներ անընդհատ շրջաններ կատարեցին ռուսական նաւատորմին շուրջը։ Կը կարծուի թէ այդ նաւակները ընդծովեայ ականներ դրած էին, որոնք մեծապէս վնասեցին ռուսական մարտանաւերուն։»

ԼՈՆՏՈՆ.— «Սէնթրըլ Նիւզ»ի Թոքիոյի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Ռոժեստվենսքի ծովակալը վեց տեղէն վիրաւորուած է եւ թէ կը կարծուի որ մօտերս վիրաբուժական գործողութիւն մը կատարուելով մէկ սրունքը կտրուի։

—Շանկայէն կը հեռագրեն թէ ռուսական Պոտրի թորփիլանաւը կիրակի իրիկուան Վուզունկ ժամանած է։ Չինական պաշտօնեաները ծանուցեր են անոր հրամանատարին, որ կամ քսանըչորս ժամէն նաւահանգիստէն հեռանայ եւ կամ զէնքերը յանձնէ չինական պաշտօնեաներուն։ Այդ թորփիլանաւը շատ վնասուած ըլլալով կը կարծուի թէ զինաթափ ըլլալով Վուզունկ պիտի մնայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— «Սէնթրըլ Նիւզ» կ'իմանայ Բեդերսպուրկէն թէ յիսուն միլիոն րուպլի տրուած է ռուսական նաւատորմը վերակազմելու համար։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Ալեքսիէվ ծովակալը խորհուրդ տուեր է Ցարին՝ շարունակել պատերազմը։ Մեծ դուքսերէն մէկ քանին ալ համակարծիք գտնուեր են։

ԼՈՆՏՈՆ.— Շանկայէն ուղղուած հեռագիր մը նայելով, հաստատուեր է թէ անցեալ առաւօտ Քորէա անունով նոյն նաւահանգիստը ժամանած շոգենաւը Ռուսիոյ կամաւոր նաւատորմէն Սմոլենսք օժանդակ յածանաւն է։

—Կ'ըսուի թէ Քամիմուրա ծովակալը զօրաւոր նաւաբաժնով մը դէպ ի Շանկայ պիտի երթայ՝ չինական ջուրերը գտնուող ռուսական մարտանաւերը գրաւելու համար։

ՔՈՊԷՆՀԱԿ.— Հոս լուր առնուեցաւ թէ ռուսական չորրորդ նաւաբաժինը, որ անցնելով Լիպաւայէն ճամբայ պիտի ելլէր, պիտի սպասէ հինգերորդ նաւաբաժնի մը պատրաստութեան։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Ռուս կառավարութիւնը որոշեց շարունակել պատերազմը եւ Ցարը հաւանեցաւ այդ որոշման։

—Նիքոլա մեծ դուքսը, Ցուշիմայի ճակատամարտին վրայ խօսելով, ըսաւ.— «Ռուսական նաւատորմին ընկղմիլը մեզի համար կարեւորութիւն չունի, վասն զի Ռուսիան ծովային տէրութիւն մը չէ։ Ճապոնները եթէ մինչեւ Սիպերիա յառաջանան, հոն ահռելի հարուածի մը պիտի ենթարկուին։»

ԹՈԿՈՅԻ ԵՒ ՌՈԺԷՍԹՎԵՆՍՔԻԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյէն առնուած լուրերու նայելով՝ Թոկօ ծովակալը հիւանդանոց գացեր ու այցելութիւն տուեր է Ռոժեստվենսքի ծովակալին, մեծապէս գովելով Ռուսներուն արիութիւնը։ Թոկօ յոյս յայտներ է որ Ռոժեստվենսքի շուտով պիտի բժշկուի եւ Ռուսիա պիտի դառնայ։ Ռուս ծովակալը, շատ յուզուելով Թոկօ ծովակալին այդ ազնիւ ընթացքէն, շնորհակալութիւն յայտներ եւ ըսեր է.— «Մեծապէս գովելի է ճապոնական զինուորներուն հաւատքը եւ արիութիւնը՝ իրենց երկրին սիրոյն համար։ Ճապոնի նաւային զինուորներուն ձեռնհասութեան հետ ունեցած վեհանձնութիւնը կը հաստատէ թէ ամենաքաջ նաւազներ են։ Դարձեալ կը կրկնեմ թէ մեծապէս գովելի է Ճապոններուն անձնուիրութիւնը իրենց երկրին համար։ Ձեր զինուորները, մանաւանդ թնդանօթաձիգները, պատերազմին ատեն այն տեսակ պաղարիւնութիւն մը ցոյց տուին որ ամենուս հիացում պատճառեց։ Վեհանձն յաղթողի մը մարդասիրական ընթացքը պիտի նպաստէ պարտութեան ազդած ցաւին մեղմացման։ Շատ գոհ եմ ճապոնական բժիշկներուն այն հոգածութեանը համար որով զիս կը դարմանեն։ Ռուսիոյ մէջ ալ ասկէ աւելի խնամքի առարկայ չէի կրնար ըլլալ։ Մտերմական շնորհակալութիւն կը յայտնեմ որ զիս ոչ թէ իբրեւ գերի մը, այլ իբրեւ բարեկամ մը եւ հիւր մը կը դարմանեն։»

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.—Խարպինէն կը հեռագրեն թէ հետեւակներու երկու զօրագունդ եւ բազմաթիւ թնդանօթաձիգներ հոն ժամանած են։ Զէլէօնիւթէնսքի հիւանդանոցները գտնուող վիրաւորները փոխադրելու համար հրաման տրուեցաւ։ Շատ մը կիներ ու աղջիկներ Խարպինէն հեռանալով դէպ ի ներքին կ'երթան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մուքտէնէն կը հեռագրեն թէ Օեամա մարէշալին նախագահութեամբ խորհուրդ մը գումարեր են Քուրոքի, Օքու, Նոճի եւ Նոզու զօրավարները։ Տրուած որոշումը թէեւ յայտնի չէ, սակայն կը կարծուի որ նոր ծրագիր մը պատրաստուած է եւ թէ ճապոնական բանակը մօտերս ընդհանուր յառաջխաղացութեան մը պիտի ձեռնարկէ։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Ալեքսիէվ ծովակալը նորէն պատերազմի դաշտը պիտի երթայ՝ իբրեւ ընդհանուր հրամանատար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նակազաքիէն առնուած լուրերու նայելով, Ճապոն, նաւային ճակատամարտէն ետքը, մեծամեծ պատրաստութիւններ ձեռնարկած է Վլատիվոսթոքը պաշարելու համար. հիմակուընէ տասնըութ հազար զինուորներ Կէնզան ղրկուած են։ Թոկօ ծովակալը պիտի ռմբակոծէ բերդերը եւ զինուոր ցամաք պիտի հանէ։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Վլատիվոսթոքէն առնուած լուրերու նայելով, Ռոժեստվենսքի նաւատորմէն միայն երկու թորփիլանաւեր եւ փոքր յածանաւ մը Վլատիվոսթոք ժամանելը յուսահատութիւն պատճառեր է քաղաքին պահակազօրքերուն ու բնակիչներուն։ Ամէն վայրկեան ճապոնական նաւատորմին գալուն կը սպասուի։ Յայտնի կ'երեւայ թէ Վլատիվոսթոք պիտի չկրնայ երկար ատեն դիմադրել Ճապոններուն։

—Քորէայի նեղուցին մէջ տեղի ունեցած նաւային ճակատամարտին մէջ ռուսական մարտանաւերուն փճացման նիւթական վնասն է երեք հարիւր միլիոն րուպլի, որուն հարիւր քառասուն միլիոնը ընկղմած նաւերուն արժէքն է։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ՓՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Պատարագ մատուռի մը մէջ.— Շալոնի ռազմափորձերը.— Օբերայի մէջ տրուած ներկայացումը.— Ընդունելութիւն Էլիզէի պալատան մէջ.— Այցելութիւն Սէն Սիր վարժարանին.— Ուրիշ հանդէսներ եւ հացկերոյթներ։

Բարիզ, 2 յունիս.— Սպանիոյ թագաւորը, երէկ, ներկայ գտնուեցաւ Սէն-Քլոթիլտ մատուռին մէջ կատարուած պատարագին։ Բարիզ այցելութեան առաջին օրն իսկ, երիտասարդ վեհապետը խնդրած էր որ պատարագ մը մատուցուի այդ մատուռին մէջ։ Ալֆոնս ԺԳ. նախաճաշած էր Էլիզէի մէջ, երբ Պ. Լուպէ հասաւ արտաքին գործոց պաշտօնատունը։ Ալֆոնս ԺԳ., թնդանօթաձիգ զօրապետի համազգեստ հագած, Պ. Լուպէի հետ առաւօտեան ժամը ութին մեկնեցաւ կայարան, ներկայ գտնուելու համար Շալոնի զօրահանդէսին։ Ժողովուրդը ա՛լ աւելի խանդավառութեամբ կ'ընդունէր, ու «Կեցցէ՛ թագաւորը, կեցցէ՛ Լուպէ» աղաղակները կը թնդացնէին օդը։ Հակառակ կանուխ ըլլալուն, հետաքրքիրներու բազմութիւն մը խռնուած էր։ Մասնաւոր կառախումբ մը տարաւ թագաւորն ու Պ. Լուպէ, եւ ժամը իննին հասան Շալոն։ Ալֆոնս ԺԳ. սքանչելի ձիու մը վրայ հեծած, զօրահանդէս-ռազմափորձը դիտեց եւ գրեթէ մասնակցեցաւ։ Պ. Լուպէ նախապէս թագաւորին ներկայացուցած էր զօրաբանակներու հրամանատարները։ Շալոնի հանդէսը շատ փայլուն անցաւ եւ Ալֆոնս թագաւորը իր հիացումը յայտնեց ֆրանսական բանակին նկատմամբ։

—Աւելի իրիկուան, թագաւորն ու Պ. Լուպէ, ժամը ինը քառորդ անցած, Օբերա թատրոնը գացին, ուր շքեղ ներկայացում մը պիտի տրուէր ի պատիւ սպանիացի վեհապետին։ Երբ թագաւորն ու նախագահը մուտ գործեցին օթեակէն ներս, ամէն ոք ոտքի ելաւ եւ յոտնկայս ունկնդրեց նախ Սպանիոյ ազգային երգը եւ ապա Մարսէյեզը։ Ցնծութեան կեցցէ՛ներ ու ծափողջոյններ արձագանգեցին. «Կեցցէ՛ թագաւորը։ Կեցցէ՛ Սպանիա։ Կեցցէ՛ Լուպէ։» Ալֆոնս ԺԳ. տեղէն Լուպէի հետ խօսեցաւ ժպտադէմ, մերթ թատերասրահին, մերթ թատերաբեմին վրայ։ Միջնարարներուն դուրս չելաւ, այլ նախարարները ընդունեց իր օթեակին մէջ։ Թատերասրահին մէջ ծաղկեփունջ մը ներկայացուեցաւ, ժպտեցաւ եւ ձեռքով նշան մը ըրաւ։ Ներկայացուած խաղերն էին Սամսոն եւ Դալիլա եւ Մալատեթթայի պարերգը։ Թատրոնէն մեկնելուն, երիտասարդ վեհապետը դարձեալ խանդավառ ցոյցերու առարկայ եղաւ ժողովուրդին կողմէ։

—Ի պատիւ Սպանիոյ թագաւորին, երէկ իրիկուան, ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ Էլիզէի պալատան մէջ։ Այդ ընդունելութիւնը առանձնաշնորհեալ էր, որպէս զի Փրանսական Ակադեմիոյ անդամները եւ քաղաքական բարձր պաշտօնեաները ծանօթանան Սպանիոյ վեհապետին։ Տիկին Լուպէ չքնաղ զգեստ մը կը կրէր, ճերմակ մետաքսով ասեղնագործուած եւ արծաթազարդ։ Իսկ Պ. Լուպէ վիզէն կախած էր Ոսկեգեղմի ասպետանշանը։ Ժամը տասնմէկին, երեք հազար հոգիէ աւելի անձեր, դիւանագէտ, քաղաքագէտ, արուեստագէտ, գիտուն եւ զանազան կարգի պաշտօնատարներ ներկայ գտնուեցան ընդունելութեան։ Դեսպանները, նախկին նախարարապետներ ու նախարարներ, եւ Խորհրդարանի անդամներէն մաս մը միայն ընդունուեցան թագաւորին կողմէ, իր խնդրանքին վրայ։

—Սէն-Սիրի զինուորական վարժարանը, այսօր, Սպանիոյ թագաւորին այցելութիւնը ընդունեց։ Ուսանողներուն կողմէ մարզանքներ կատարուեցան, որոնց աւարտելէն յետոյ Պ. Լուպէի կողմէ թագաւորին նուիրուեցաւ ազնուացեղ ձի մը։ Հանրապետութեան նախագահը ըսաւ թէ Վօթիւր կը կոչուի այդ ձին, Ալֆոնս ԺԳ. պատասխանեց. «Սէն-Սիր պիտի կոչուի»։ Ետքը վարժարանին ճաշարանին մէջ սեղան մը տրուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան 150 հրաւիրեալներ։ Ճաշէն յետոյ ժամը 2 ու կէսին թագաւորը եւ նախագահը մեկնեցան Վերսայլ, ուր համբաւաւոր ջրցայտերը ու պատմական հետաքրքրական վայրերը այցելեցին։

—Փրանքօ-սպանիական հանդէսներու կազմակերպիչ մասնախմբին հրաւէրով Բարիզ եկած են սպանիացի վաճառականներ ու ճարտարարուեստներ, որոնց ի պատիւ հացկերոյթ մը տրուեցաւ Բարիզի Առեւտրական Սենեակին կողմէ։

—Բարիզի սպանիական գաղութին կողմէ ոսկէ գիրք մը նուիրուեցաւ Ալֆ փոխ թագաւորին։ Գաղթաւանական հիանալի գործ մըն է այդ գիրքը, որուն մէջ կան սպանիացի գաղթականութեան անդամներուն անունները։ Ալֆոնս ԺԳ. ազնուացուցած գիտակ այդ նուէրը։

—Ֆրանսայի ծովային նախարարը Պ. Կամիլ Թոմսոն եւ տիկինը հացկերոյթ մը տուին ի պատիւ Սպանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Վիլլա Ուրուտիայի։ Ճաշէն վերջ Պ. Թոմսոն ըսաւ. «Շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ արտաքին գործոց նախարար Պ. Վիլլա Ուրուտիայի եւ սպանիական նաւատորմին սպաներուն՝ ընդունած ըլլալնուն համար այն հրաւէրը՝ զոր բարեկամութիւնը ուղղեց։ Մտաւոր ու երկար տարիներէ ի վեր, անձնական փորձառութեամբ, կըրցած եմ ճանչնալ, գնահատել եւ սիրել սպանիացի ժողովուրդին ազնիւ յատկութիւնները։ Պարոններ, կը խնդրեմ որ ձեր բաժակները պարպէք երիտասարդ վեհապետին կենացը, մեր երկրին հիւրը, որուն յանկուցիչ եւ պարզ հրապոյրը ընդհանրապէս գրաւած է Բարիզցիներու եւ Բարիզցիներու սիրտը։» Պ. Վիլլա Ուրուտիա պատասխանեց. «Պարոն նախարար, շնորհակալ եմ այն ազնիւ խօսքերուն համար զորս ըրիք ի պատիւ մեր Օգոստափառ վեհապետի մասին։ Այս երեկոյեան Ն. Վեհափառութեան պիտի հաղորդեմ, որուն կողմէ Ֆրանսայի նկատմամբ տածուած խոր համակրութեան զգացումները ծանօթ են ինծի։ Պարոններ, իմ բաժակս կը բարձրացնեմ Հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէի կենացը։» Այս երկու ճառերն ալ շատ ծափահարուեցան։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Պահպանողական մէկ ժողովին մէջ.— Լորտ Լանստաունի յայտարարութիւնները.— Անգլօ-ճապոնական դաշնակցութիւնը եւ անգլօ-ֆրանսական համաձայնութիւնը։

Լոնտոն, 2 յունիս.— Պահպանողականներու մէկ ժողովին մէջ պատասխանելով, արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաուն այս յայտարարութիւնը ըրաւ. «Կը յայտարարեմ թէ բնաւ խնդիր չէ եղած անգլօ-ճապոնական դաշնակցութեան պայմանաժամը լրացած ըլլալը զեկուցանելու։ Նոյն իսկ աւելի հեռուն պիտի երթամ եւ պիտի ըսեմ թէ կառավարութեան կարծիքով՝ երբ ատենը գայ քննելու թէ ինչ պէտք է ընել դաշնակցութիւնը նորոգելու համար, միակ գործնական խնդիրը պիտի ըլլայ գիտնալ թէ պէտք է արդէ՞ք ձեւին մէջ նորոգել, թէ ա՛լ աւելի ամրացնել եւ ամրապնդել զայն։ Այդ դաշնակցութիւնը խաղաղութեան զօրաւոր գործիք մը եղաւ։ Կ'ուզեմ որ Ֆրանսայի հետ հաստատուած բարեկամական յարաբերութիւնները երբեք աւելի ամուր հիմերու վրայ դրուած չեն որքան հիմա։ Ֆրանսայի հետ կնքած մեր համաձայնութիւնը շատ դիւրացուցած է ձգտել յարաբերութիւնները եւ մեծ պատերազմի միջոցին առաջ եկած անխուսափելի առարկութիւնները։ Ձեր ուզէին ազնիւ մի հնացնէք թէ Ճապոնի հետ կնքած մեր դաշնակցութիւնը եւ Ֆրանսայի հետ մեր համաձայնութիւնը հակասէր եւ յարձակողական նպատակ մը չունին։ Բնաւ փափաք չենք ունեցած ուրիշ ժողովուրդներ զրկել եւ վնասել ուրիշ ազգութեանց։ Մեր միակ նպատակն է եղած խաղաղութիւնը պահպանել եւ կարելի եղածին չափ առաջքը առնել անհաւելի չարիքներու, որոնք երկու կողմն ալ կըրցան կերպով, երբ մեծ ազգեր կը դիմեն զէնքի դատաստանին։»

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Այտընի նահանգին Մէնթէշէ գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Նէջէթ պէյ։

—Լեհաստանի օսմ. դեսպանատան երրորդ քարտուղար անուանուեցաւ Պուքրէշի օսմ. դեսպանատան երրորդ քարտուղար Տահիլ պէյ։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան արժանացաւ ելմտական նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդական Մսհ. Ժոզէ Լէոնա էֆ.ի եւ Պուքրէշի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Մէհմէտ Բէհճէթ պէյի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Աթէնքի դեսպանատան Շեվքէթ պէյի եւ առեւտրական անձնակին նախագահ Լօմէր էֆ.ի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ.—Կ. Պոլիս-Բիւզանդիոնի ընդհատուած հեռագրութեան բացման առթիւ Ռումանիոյ թագաւորը նոյն հեռագրութեամբ հեռագիր մը ուղղեց Վեհ. Սուլթանին, մատուցանելով իր յարգանքները, բարեկամական զգացմանց հաւաստիքը եւ բարեմաղթութիւնները։ Ռում. թագաւորը յայտնեց թէ Ռումանիոյ նկատմամբ եղած կայս. շնորհները աւելի եւս մեծ ուրախութիւն պատճառած են Ռումանացիներուն, աւելի փայլ մը տալով հեռագրութեան բացման առթիւ կատարուած հանդէսներուն։ Ռումանիոյ թագաւորը ըսաւ նաեւ թէ Վեհ. Սուլթանին կողմէ քանիցս դարձեալ աւելի եղած շնորհները մեծապէս նպաստած են օսմ. մեծազօր կայսրութեան եւ Ռումանիոյ միջեւ եղած բարեկամական յարաբերութեանց ամրապնդման, որուն համար երախտապարտ է Վեհ. Սուլթանին։ Սուլթանն ալ հեռագրով պատասխանելով իր կայս. բարձր գոհունակութիւնը յայտնեց։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանին ամուսնութեանը առթիւ Վեհ. Սուլթանին կողմէ ղրկուած նուէրներն են՝ գեղանկար ու թանկագին գորգեր եւ յախճապակեայ կայս. գործարանին արտադրութիւններէն մեծամեծ զարդանօթներ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ — Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ դեսպանները եւ Գերմանիոյ դեսպանատան գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Ռէժիի ընդհանուր տնօրէն Պ. Ռամպէր, երէկ, դատական պալատը երթալով տեսակցեցաւ նախարար Ապտուրրահման փաշայի հետ։

ՌՈՒՍԻՈՅ կայսրուհիին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, վաղը, գոհաբանական աղօթքներ եւ շնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի կատարուին Ռուսիոյ դեսպանատան մէջ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպանատունը, երէկ, Թարաբիոյ ամառանոցը փոխադրուեցաւ։

ԿՈՅՐԵՐՈՒ ԵՒ ԽՈՒԼ–ՀԱՄՐԵՐՈՒ վարժարանին շինութեան ծախքին համար հարիւրին քանի փարա պիտի առնուի հազար ղրուշ եւ անկէ աւելի ամսաթոշակ առնող պաշտօնեաներու ամսաթոշակներէն։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպանատունը քանի մը օրէն Եէնիգիւղի ամառանոցը պիտի փոխադրուի։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհանուր Տնօրէնի օգնական Պ. Արթիւր Նիս, երէկ Լոնտոն ուղեւորեցաւ Արեւելեան ճեպընթացով։ Ընդհանուր Տնօրէն Պ. Տըֆէ եւ ուրիշներ կայարան երթալով ողջերթ մաղթեցին։

— Օսմ. Պանքային Ղալաթիոյ, Պոլսոյ ու Բերայի ճիւղերը գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ հինգշաբթի եւ երկուշաբթի։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Մայիս 16էն 22, Կ. Պոլսոյ եւ արուարձաններուն մէջ պատահած մահերուն թիւն է 217, որոնց 1ը՝ կարմրուկէ, 2ը՝ հարսանիթէ, 2ը՝ կեղծմաշկէ, 3ը՝ ծաղկախտէ, 14ը՝ շնչառական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսներն ալ զանազան ախտերէ։

ԳՐԱՎԱՃԱՌ Սիւլթանայէի հարցաքննութիւնը, զոր Ցանաճանի ծովային նախարարութեան կատարած է, 120,000 արտալի է. միայն 50,000 արտալի գիրքեր կան, որոնք աճուրդով կը վաճառուին։

Պ. ԹԷՍԹԱ, Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութեան մէջ գերման պատուիրակը, որ Բէզօթէնտէ գացած էր ընդհատուած հեռագրութեան բացման հանդէսին ներկայ գտնուելու, երէկ Կ. Պոլիս դարձաւ։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ կառավարութիւնը անապատի մը մէջ 6000 ֆէտտան գետին մը տուաւ Պօղոս Նուպար փաշայի՝ ագարակ մը հաստատելու համար։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ վարչութիւնը ձեռնհաս պաշտօնատանէն արտօնութիւն խնդրեց, Պէշիքթաշի եւ Հայտար Փաշայի միջեւ շոգենաւային երթեւեկութիւն հաստատելու համար։

—52 թիւը, որ երէկ իրիկուն ժամ 10.10ին Կամարքէն մեկնած էր, Արնաւուտքէօյի առջեւ մեքենային խանգարում ունեցաւ, բայց չուշացաւ նորոգուելու։

ԵՆԻ ՋՈՒԼԵՐԻ Ցանաց հիւանդանոցին 1904 տարուան հասոյթը եղած է 21,699 ոսկի եւ ծախքը՝ 20,553։ Նոյն տարեշրջանին 6419 հիւանդներ ընդունուած ու 877ը մեռած են։ Միւսները դարմանուած են կամ կը դարմանուին։

ԱՑՍԹԷՖԱՆՈՍԻ մէջ, կիրակի օրը, 45 տարեկան Ցոյն կին մը՝ Աթինա Բէբէլամթիս որ դժուարին ծննդաբերութենէ մը ետքը մտքին խանգարման ենթարկուած էր, ինքզինքը կախելով վերջ տուաւ իր կեանքին։

ՄԵԿՆՈՒՄ.— Մայրաքաղաքիս ծանօթ վաճառականներէն Սեդրակ էֆ. Մսըրեան ընտանեօք, երէկ, իրիկուան ճեպընթացով մեկնեցաւ Եւրոպա, ուր երկու ամիս հանքային ջերմուկները պիտի անցընէ։

LES "THURMER,, PIANOS, գերմանական միւս դաշնակներէն, նոյն ինքն գործարանատէրերին կողմէ երաշխաւորուած, Փէրսիճանեան Փիւմպրի կողմէ կը ծախուին Բերա, Մեծ Փողոց, Աղնուար անել փողոցը, թիւ 18։ Կէս պոչով դաշնակ մը, նման Տիկին Ա. Պլըքի ունեցածին, որ շատ գոհ է անկէ, վաճառատան մէջ կը գտնուի։ 5-20

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Շիրքէթի Խայրիէ Տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու թէ կը շարունակէ բաժանորդագրութեան տետրակներ ծախել՝ զեղչուած գիներով։ Կամուրջէն մինչեւ Սթէնիա եւ Փաշա-Պաղչէ բաժանորդագրութեան տետրակներուն վրայ հարիւրին 5 զեղչ։ Իսկ մինչեւ Ենիգիւղ եւ Պէյքօզ եւ անկէ անդին գտնուող նաւամատոյցներու համար՝ բաժանորդագրութեան 40 տոմսակ առաջին կարգի 7 1/2 մէճիտիէի կը ծախուին։ Երկրորդ կարգի 40 տոմսակ՝ 5 մէճիտիէ։

5-6 Տնօրէնութիւն

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ Լ. ԹԷՐԶԵԱՆ

Բարիզի բժշկական վարժարանէն վկայեալ վիրաբոյժ-ատամնաբոյժ, նախկին պետ Բարիզի բժշկական վարժարանին կլինիկին՝ պատիւ ունի ծանուցանելու իր յաճախորդներուն թէ հաստատուած է Բերա, Մեծ-Փողոց, Քորլըման վաճառատան վերի յարկը, թիւ 9, ուր հիւանդներ կ'ընդունի ժամը 9էն մինչեւ 6 կէսօրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ՏՕՆԸ

Յառաջիկայ հինգշաբթի, 26 մայիս, Տօն Համբարձման Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եւ 73րդ տարեդարձ հիմնարկութեան Ազգ. Հիւանդանոցի, Ամեն. Տ. Տ. Մաղաքիա Ս. Պատրիարք Հայրը հրաւիրեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել Համբարձման Ս. Փրկչի մատրան մէջ ի հանդիսի հոգւոց Պեշճեան, Տատեան, Պոլեան եւ այլոց բարերարաց եւ այս առթիւ հոգեհանգստեան մաղթանք ընդհանուր պաշտպաններուն։

Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ժամ 11 1/2, Ս. Պատարագի՝ 1 1/2։

(Հոգաբարձութիւն)

Երուսաղէմի վանքին նախորդ եւ լուսարարապետ Տ. Ղեւոնդ վրդ. Մուրատեան, ընկերակցութեամբ Յովհաննէս էֆ. Թորոսեանի, երէկ Բերա՝ Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանը երթալով, վանքին վերաբերեալ կարգ մը հաշիւներ ներկայացուց Ն. Սրբազնութեան։ Ս. Պատրիարք Հայրը թէեւ որոշած էր որ այս շաբթու Խառն Ժողով նիստ չգումարէ, բայց սորէն իրեն հրաւիրագիր ղրկել տուաւ ժողովականներուն՝ վաղը նիստ հրաւիրելով Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։

—Հիւանդանոցի երրորդ բաժնին յառաջիկայ Խառն Ժողովին վաւերացուելէ յետոյ՝ պիտի ներկայացուի նաեւ յատակագիծ մը հիւանդանոցի մատուռին համար։ Քանի մը տարի առաջ երբ Հիւանդանոցի մատուռը շինելու առաջարկ մը ներկայացուց Հոգաբարձութեան եւ Ազգ. Վարչութեան, դիտուեցաւ որ այդ հաստատութեան համար՝ մատուռէն առաջ հիւանդներու յատուկ յարկի մը, լուացքատան մը, այրանոցի մը եւն. պէտք կայ։ Այժմ որ այդ անհրաժեշտ պէտքերը կը հոգացուին հետզհետէ, կարգը եկած է նաեւ մատուռի մը շինութեան, որուն յատակագիծը պատրաստուած է կաթողիկէով եւ եկեղեցւոյ ճարտարապետութեան համապատասխան ձեւով։ Կրօն. Ժողովոյ վաւերացման պիտի ենթարկուի յատակագիծը։ Նոր շինուելիք մատրան ծախքը, մօտաւորապէս 2000 ոսկի, պիտի հոգայ բարերարուհի անձ մը, որ չուզեր իր անունը յայտնել։

—Պօղոս Նուպար փաշա մայիս 7|20ին ընտանեօք Աղեքսանդրիայէ մեկներ է Լոյտի «Համպուրկ» շոգենաւով դէպ ի Թրիեսթ, ուսկից Հռոմ կ'ուղեւորի՝ Երկրագործական Համաժողովին ներկայ գտնուելու համար եգիպտական կառավարութեան կողմէ։ Պօղոս փաշա իր ծախքով հիմնելիք ուսումնական վարժարանին համար 5 ֆէտտան (մօտաւորապէս 20,000 քառ. մեթր) տարածութեամբ հող մը վաճառ գնած է, Մաթարիէի երկաթուղւոյ գծին վրայ որ Գահիրէէն քառորդ ժամ հեռաւորութիւն ունի շոգեկառքով։

—Տիկին Երանուհի Բարթող փաշա այսօր կը մեկնի մայրաքաղաքէս՝ Եգիպտոս վերադառնալու համար։

—Օրթագիւղի սրբ. գերեզմանատանը, ծայրին վերի կողմը շատ հեռի գտնուելով, մօտաւորապէս ձմեռը եւ անձրեւոտ օդերուն ննջեցեալ փոխադրելու համար դժուարութիւններ կը պատճառէ, եւ գերեզմանատան անպատսպար վիճակին պատճառաւ ննջեցելոց վրայ դրուած քարեր եւ խաչեր կը վնասուին եւ կը փճանան։ Թաղ. Խորհուրդը որոշած է նոյն գերեզմանատան մօտը կողմ մը եւ այժմ երբ արդ եւ թթենիի ծառերով գետնին մէջ թաղել ննջեցեալները, եւ ցանկապատ մը ու դուռ մըն ալ շինելով թաղերու բաժնել, եւ ասոնց՝ որոնք կ'ուզեն մասնաւոր տեղ մը ունենալ իրենց ննջեցելոց համար։ Այս կերպով, գերեզմանատանը այդ հողամասն ու հարթ գետնին վրայ վայելուչ եւ պայծառ ձեւ մը պիտի առնէ։ Թաղ. Խորհրդոյ անդամները նոյն գետնին վրայ քննութիւն մը կատարելով ըլլալիք ծախքը ու շինութեան եղանակը որոշեցին ճարտարապետական գնահատութեամբ։ Շինութեան ծախքը որ 50 ոսկիի չափ կ'ենթադրուի, պիտի հոգացուի թաղերու [illegible]։

—Զէյթունի Կաթողիկոսական փոխանորդ Տ. Ներսէս Վ. Խաչակեան Հալէպ հասնելով եկեղեցականաց եւ ժողովրդեան կողմէ դիմաւորուեր եւ Վեհ. կաթողիկոսին ներկայանալով յանձներ է պաշտօնական թուղթերը։ Ապա այցելեր է հրամանատար փաշային եւ անոնցմէ առեր է յանձնարարականներ՝ ուղղուած Զէյթունի գայմագամին եւ զինուորական հրամանատարին։ Հրամանատարը փոխադարձ այցելութիւն տուեր է Տ. Ներսէս Վ.ի։ Հալէպի ժողովականները եւ ազգայինները այցելութիւններ տուեր են Տ. Ներսէս Վ.ի որ, անոնց հրաւէրով, Երեւման Խաչի օրը քարոզ մը խօսեր է ի ներկայութեան հոծ բազմութեան։ Նոյն օրը տորոնց եւ կանոնց լատին եկեղեցիներու մէջ ալ կէս կէս ժամ քարոզ խօսեր է եւ ժողովուրդը գոհ մնացեր է։ Տ. Ներսէս Վ. Հալէպէն մեկներ Քիլիս եւ անկէ Այնթապ, ուր մէկ երկու օր պիտի մնայ։

—Թանկալթի, Բագրատունի վարժարանին մէջ, կիրակնօրեայ Առեւտր. դասարանի աւարտական քննութիւնները կատարուեցան կիրակի օր եւ հետեւեալները առին աւարտական վկայագիր.— Պ. Պ. Արմենակ Հօփլամազեան, Բարսեղ Այվազեան, Գրիգոր Տաքեճեան եւ Լեւոն Փրենկեան։

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԶԱՐԻՆ ՆՈՒԷՐԸ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԲԱՐԻԶ, 5 յունիս.— Լինէվիչ զօրավարը կը հեռագրէ թէ Օեամա մարէշալին բանակը ընդհանուր յարձակողական սկսած է։ Ռուս սպարապետը պիտի բաւականանայ դիմադրել ճապոնական յարձակողականին, մինչեւ որ հասնին ծանուցուած օգնութիւնները։

ԼՈՆՏՕՆ.— Ստանտըրտ կ'ըսէ թէ Մանիլա ժամանած ռուսական երեք յածանաւերը, հակառակ չէզոք դրոյթին, Մանիլա վար պիտի դրուին մինչեւ պատերազմը։

—Թօքիօյէն կը հեռագրեն թէ Նեպոկաթով ծովակալը չէ ուզած ընդունիլ՝ Միքատօյին կողմէ եղած առաջարկութիւնը՝ պատւոյ խօսքով ազատ արձակուելու համար։

ՆԱԿԱՍԱՔԻ.— Ռոյթեր կ'ըսէ.— Սասէպօ տարուած լուրի մը նայելով, գերի ինկած բոլոր ռուս նաւազները Ռուսիա պիտի ղրկուին։

ԼՈՆՏՕՆ.—Հօնկ-Քօնկէն կը հեռագրեն Ռոյթերի.— Անգլիական Բէկենչեյ շոգենաւը լուր բերաւ թէ ռուսական կամաւոր նաւատորմէն երկու յածանաւեր տեսեր է որոնք, Հօնկ-Քօնկէն 50 մղոն դէպ ի հիւսիսային արեւելք, առեւտրական նաւ շոգենաւեր կը խուզարկեն։

ԲԱՐԻԶ.— Բեդերբուրգէն կը հեռագրեն թէ Զարը յիսուն միլիոն րուպլի տուեր է՝ նաւատորմին վերակազմութեան համար։ Կը ծանուցուի նաեւ թէ կայս. գերդաստանին անդամները, պաշտօնատարները եւ ուրիշ բազմաթիւ անձեր կարեւոր նուէրներ պիտի տան նոյն նպատակով։

ԼՈՆՏՕՆ.— Թօքիօյէն հեռաւելը կը հեռագրեն Տէյլի Էքսփրէսի.— Երբ իբրեւ գերի Սասէպօ գտնուող ռուս սպաները եւ նաւազները իմացան թէ Ռոժէսթվէնսքի պարտուած է, այնքան արտասուեցին որ արտաքոյ կարգի տպաւորութիւններ ունեցան, յայտնելով այն համակրութիւնը զոր նաւազները կը տածեն Ռոժէսթվէնսքիի մասին։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Զարսքոյէ-Սէլոյի մայր եկեղեցին մէջ հոգեհանգստեան փառաւոր արարողութիւն մը կատարուեցաւ՝ Ցուշիմայի նաւային ճակատամարտին մէջ մեռնողներուն համար։ Կայսրը, կայսրուհին, մեծ դուքսերը եւ կայսրութեան բարձրաստիճան պաշտօնեաները ներկայ էին։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Ռոյթեր կ'ըսէ թէ Մանիլա ժամանած երեք յածանաւերուն կորուստն է 22 սպայ ու 45 նաւազ մեռած եւ 4 սպայ ու 131 նաւազ վիրաւորուած։ Նաւերը շատ վնասուած եւ թնդանօթներէն շատերը գործէ խափանուած են։ Բոլոր սպաները կ'ըսեն թէ ճապոնները շատ մը ընդծովեայ նաւակներ գործածած են, որոնք ռազմին գլխաւոր պատճառը եղած են։ Էնքվիսթ ծովակալը վիրաւորուած չէ, բայց իր նաւը գրաւուած ըլլալով հարկադրուեր է ուրիշ նաւ մը փոխադրուիլ։

(Միւս հեռագիրները եւ ուրիշ կարեւոր հեռագիրներ հրատարակուած են այսօրուան մեր Գիշերուան Հեռագիրներուն մէջ։)

ՎԻԷՆՆԱ.—Սեւ Լերան իշխանը որ հոս ժամանեց, արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսին հետ պիտի բանակցի՝ Աւստրիոյ եւ Սեւ Լերան միջեւ առեւտրական դաշնագրութեան մը կնքման համար։

ԲԷՇԹԱ.—Երեսփ. Ժողովին նիստը յետաձգուեցաւ։ Ատենապետը յայտարարեց թէ նորէն պիտի գումարուի, երբ պէտք ըլլայ, եւ երբ ընտրուի նոր նախարարութիւնը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Թրէբով զօրավարը, Բեդերբուրգի կառավարութեան պաշտօնը պահելով հանդերձ, ներքին գործոց նախարարի օգնական եւ ոստիկան-զինուորներու հրամանատար կարգուեցաւ։

Կայս. Ուքազով մը համաձայն հանրային ապահովութեան վերաբերեալ բոլոր գործերը կեդրոնացած են ներքին գործոց նախարարի նոր օգնականին ձեռքին մէջ։

—Ներքին գործոց նախարար Պ. Պուլիկին եւ Ալեքսիէվ ծովակալը, երէկ, հրաժարական տուին, բայց կայսրը չընդունեց։

ԲԱՐԻԶ.—Սպանիոյ թագաւորը կէս գիշերին մեկնեցաւ։

ՇԷՐՊՈՒՐ.—Սպանիոյ թագաւորը առաւօտեան ժամ 7ին Շէրպուր ժամանեց եւ քանի մը վայրկեան վերջը ճամբայ ելաւ դէպ ի Անգլիա։

ԼՈՆՏՕՆ.—Ալֆոնս ԺԳ. թագաւորը հոս հասաւ։ Ընդունուեցաւ Էտուարտ թագաւորին, նախարարներուն եւ բարձրաստիճան պաշտօնեաներու կողմէ, ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրաւ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ կայսրը, երէկ, ընդունեց օսմ. պատուիրակութեան անդամները։

—Պուլկարիոյ իշխանը Պերլին ժամանեց։

ԲԱՐԻԶ.—Ալֆոնս թագաւորը, մեկնելէ առաջ, հրաւիրեց Պ. Լուպէն որ Մատրիտ այցելէ։ Նախագահը ընդունած ըլլալով այդ հրաւէրը, կը կարծուի թէ հոկտեմբերի վերջերը Մատրիտ երթայ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Սեւ Լերան իշխանը, կէսօրէն ետքը, այցելութիւն տուաւ Ն. Գիկլասի Խակվին եւ յետոյ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսին։

ՑԷԹԻՆԷ.— Անցեալ գիշերը նորէն երկրաշարժի առոր ցնցումներ զգացուեցան Շքոտրայի մէջ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ կայսրը, այսօր, ռուսական դեսպանատունը երթալով, երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Միխայիլ Ալեքսանտրովիչ մեծ դուքսին եւ Վլատիմիր Ալեքսանտրովի մեծ դքսուհիին հետ։

ԹՈՔԻՕ.— Մասնագէտ մը զանազան պատճառներ ցոյց կուտայ Ռուսներուն պարտութեանը մասին. հետախուզութիւնները եւ տեղեկութիւնները անբաւական էին, սխալ կամ մոլորեցնող։ Ռոժէսթվէնսքի ճակատամարտի դէմ պատրաստութիւն մը տեսած էր, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ չէր յուսար որ ճապոնները հանդիպի Ցուշիմայի մէջ։ Հովին ուղղութիւնը աննպաստ էր Ռուսներուն. Թոկօ իր նաւերը արեւը եւ հովին ուղղութեամբ կը զետեղէր, մինչդեռ արեւը Ռուսներուն աչքերուն մէջ կը մտնէր եւ հովին դէմ թնդանօթ կ'արձակէին։ Ռուսները սպառեցին իրենց ռազմամթերքները եւ հաւանօրէն Նեպոկաթով ծովակալը այդ պատճառով անձնատուր եղաւ։ Ռուսները իրենց թնդանօթաձգութեան մէջ անճարտար կերպով շատ վար կը ձգէին։

—Ռուսական Օրէլ մարտանաւը Եօքօ-Սուքա պիտի տարուի, ուր Միքատօն զայն պիտի այցելէ։

—Օրէլի վիրաւորներուն նկատմամբ այս տեղեկութիւնը կը հաղորդուի.— Ճակատամարտին սկիզբները ռուս յածանաւերը երեք հարիւր մեռեալ ու վիրաւոր ունեցան։ Վիրաւորներուն տաղաւարները եւ հիւանդանոցները շատ դէշ տպաւորութիւն մը կը գործէին ողջ մնացողներուն վրայ. ուստի որոշուեցաւ մեռնող վէրքի ունեցողները ծովը նետել. այդ ատենի հարիւր քսանը ծովը նետուեցան։ Թէեւ վիրաւորները կայսերան կապուեցան, որպէս զի ողջ մնացողներուն սիրտը չկոտրի։ Օրէլ անձնատուր ըլլալէ առաջ կառավարութեամբ կապեր է, նաւը աւելի զօրաւոր նշաններ ունի։ Թնդանօթներէն շատերը կոտրեցան։

—Թոկօ ծովակալը, պատասխանելով Միքատօյին հրամանագրին, վեհապետին շնորհակալութիւն յայտնելէ ետքը, կ'ըսէ.— «Եթէ յաջողութիւնը մեր յուսացածէն աւելի եղաւ, ատիկա կը պարտինք Ձեր Վեհափառութեան փայլուն առաքինութեանց եւ ձեր կայս. նախահայրերու հոգիներուն պաշտպանութեանը, եւ ոչ թէ մարդկային ուժ եւ էրկի արդիւնքին։ Հաստատ պիտի ըլլանք եւ պիտի համապատասխանենք կայս. կամքին։»

—Ռոժէսթվէնսքի ծովակալը մասնաւոր սենեակ մը պառկած է Սասէպոյի նաւային հիւանդանոցին մէջ։ Ճապոնական զինուորական բժիշկները հրաման առած են զայն դարմանել։ Ճակատին վրայ վէրք մը ունի ռումբէ մը գոյացած. նաեւ կանակին, ոլ գլխուն եւ ձախ սրունքին վրայ։ Ուժասպառ երեւոյթ մը ունի, շատ ախորժելի կերպով կը վարուի ճապոնցի բժիշկներուն հետ։ Կը կարծուի թէ պիտի բժշկուի։ Ռոժէսթվէնսքիի սպայակոյտին պետն ալ թեթեւապէս վիրաւորուած է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 23 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միաց.	Օ.Ո.	96	15
Ամենէն բարձր գին	»	96	15
Ամենէն վար գին	»	95	38
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց	ֆր.	133	—
Ամենէն բարձր գին	»	133	—
Ամենէն վար գին	»	132	25

ԲԱՑՈՒՄ 24 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացն	Փ.Կ.	96	—
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	133	—
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		17	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցունական Պանքա		434	50
Տէրքօս		254	50
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	—
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		7	75
» ժուիսանս		2	80
» պարտաթուղթ		490	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		513	50
Թրանսվալ		90	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Եժիբսիէն Ա		309	—
« » « Բ		269	—
Լավրէոմ		39	50
Անատոլը երկթ. բաժնեթուղթ		13	57
» » պարտաթղթ.		525	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	32 1/2
Բարիզ » »	ֆր.	22	93 3/4
» » » չէք	»	—	—
Պերլին առանց չէք	մարք	18	68
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	92

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	12
Անգլիական ոսկի	»	109	34
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմէց	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	04
Մէթալիք	«	—	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Յունիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ		90	43
Միացեալ Օսմ. պարտք	բաց.	87	50
	գոց.	87	87
Օսմանեան Պանքա		14	50
Ռուսական 1888–1889		87	75
Հելլենական 5 %		52	—
» Մոնոպոլ		54	—
Պուլկարական 1892		100	—
Եժիբսիէն Ունիֆիէ		105	—
Ճապոնական %		87	50
Թրանսվալ		3	63
Ջէրթըրս		2	—
Փոխանակագիր		25	31 1/4

ԲԱՐԻԶ, 5 Յունիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	80
Միաց. Օս. պարտաթ.	բաց. գլ.	88	82
	գոց. »	89	10
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	615	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	134	75
Օսմ. մաքսատուն	»	488	—
Օսմ. Ռէժի	»	396	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	505	—
Քրէտի Լիոնէ գուբոնը կտ.	»	1094	—
Իտալական Ռանթ	»	106	60
Սպանիական արտաքին	»	91	77
Աւստրիական	»	101	—
Թրանսվալ	»	92	50
Ռուսական 4 % 1901	»	87	55
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	190
Դրամաղեղչ	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 5 Յունիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	240	40
Ռումէլի երկաթուղի	»	143	—
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 5 Յունիս

Միացեալ պարտաթուղթ	ֆր.	88	50
Ռումէլի երկաթուղի	»	136	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	104	80
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	365

ՊՐԻՒՍԷԼ, 5 Յունիս

Օսմ. միացեալ պարտք	88	50
Ռումէլի երկաթուղի	134	50

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Մասնաւոր երթեւեկութիւն կառաբարձ շոգենաւերու

ԶԵՂՉՈՒԱԾ ՍԱԿԱԳԻՆՈՎ

Կարաւաններու, բեռներու, կառքերու, անասուններու համար՝ Վոսփորի զանազան նաւամատոյցներուն միջեւ։

Այս երթեւեկութիւնը տեղի պիտի ունենայ շաբաթը երկու անգամ, երկուշաբթի եւ հինգշաբթի օրերը, ապրիլ 21|4 հինգշաբթի օրէն սկսեալ, հետեւեալ ժամանակացոյցին համաձայն։

ԵՐԹ	Ժ. Վ.		ԴԱՐՁ	Ժ. Վ.	
Սիրքէճի մկ.	2	30	Մէզարպ. մկ.	10	—
Գալաթա	2	40	Քիրէճպուր.	10	10
Սկիւտար	2	50	Պէյքօզ	10	20
Պէշիկթաշ	3	10	Ենիքէօյ	10	40
Չէնկէլքէօյ	3	20	Ա. Հիսար	10	55
Արնաւուտքէօյ	3	35	Պէպէք	11	05
Պէպէք	3	45	Սկիւտար	11	30
Գանտիլլի	3	55	Գալաթա	11	40
Ա. Հիսար	4	05	Սիրքէճի ժմ.	11	50
Ենիքէօյ	4	15			
Կանլըճա	4	25			
Չիպուքլու	4	40			
Պէյքօզ	4	55			
Քիրէճպուրն.	5	05			
Մէզարպուրն. ժմ.	5	15			

Ծանօթ.—Կառքերու եւ տոլերու փոխադրութիւնը միայն պիտի կատարուի Սիրքէճիի, Գալաթայի, Սկիւտարի, Պէյքօզի եւ Քիրէճպուրնու նաւամատոյցներուն միջեւ։

ՄԻԹՐԻՆԱԿ ՍԱԿԱԳԻՆ
ԱՄԷՆ ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
(Մէճիտիէն 19 ղրուշէն)

	Ղր.	փր.
Քուրէ, լանտօ եւ երկու ձիով կառք	20	
Քուրէ եւ մէկ ձիով կառք	15	
Բեռնաւորուած սայլ	30	
Ջրբեռնաւորուած սայլ	20	
Բեռնաւորուած ձի	10	
Ձի, եզ, կով, ջորի, գոմէշ եւլն.	5	
Ուղտ	15	
Հորթ	3	
Բեռնաւորուած էշ	5	
Ջրբեռնաւորուած էշ	3	
Ոչխար, գառնուկ	0	20
Շուն	2	
Բեռնակիրի բեռ	2	

Մեծ ծաւալով կարաւաններու համար, ինչպէս դեսպակ, դաշնակ, եւլն., որոնք քանի մը բեռնակիրով կը փոխադրուին, իւրաքանչիւր բեռնակիրի բեռի համար 2 ղրուշ պիտի առնուի։ 8–10

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսայի Շահանէ)

			ղրշ.
Ալա տիւլպէնտ պէնէր թօրբա			14.50
Ալա մառամբօլ	»	»	98
Ատի տիւլպէնտ	»	»	11
Ատի ասքանտէր	»	»	8.75
Իպրիշիմ մառամբօլ	»	»	89
Իւչիւնճիւ	»	»	59.50
Ատի սոլաքլար	»	»	13.50
Ալա	»	»	17.50
Ալա օֆքանքօր	»	»	41

Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ միւլքիյէ [illegible] Թէլիպ [illegible] 25ինճի չարշէնպէ կիւնիւնտէ [illegible] միւզայէտէյէ [illegible] Խազինէի [illegible] միւրաջաաթլարը իլան օլունուր։ 2–3

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ 24,000,000 տրախմի
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹԵՐՈՎ
ԵՒ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՎ

Վարչական խորհուրդը կազմուած է սապէս.—Գ. Է. Տզէօ՝ պատուակալ նախագահ, Գ. Ժան Բէնմազօղլու՝ նախագահ, Գ. Էրիքն Ֆրանկիասիս՝ դէր-նախագահ, իսկ Գ.Գ. Ժ. Զօրասի, Եռրտանօթուլօ, Մածնա, Է. Էմպրիքոս, Ա. Լամպրինուտի, Լ. Զարիֆի՝ անդամ։

Կեդրոնական տնօրէնութիւնը կը գտնուի Աթէնք, Սոփոկլ փողոց, Թիւ 6։ Մասնաճիւղեր ունի Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Կ. Պոլիս, Իզմիր, Պիրէոս, Վոլօ, Սալոնիկ, Բաթրաս, Քանտիա, Քալամաթա, Կրետէ։

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին կը կատարուին հետեւեալ գործողութիւնները.— Փոխատուութիւններ՝ հաշուընթացով ու արժեթուղթերու եւ ապրանքներու փոխարէն, դրամագլխի փոխանակագիրներ հրապարակ հանել, չէքեր, վարկագիրներ եւ հեռագրական հրամանով վճարումներ Եւրոպայի, Թուրքիոյ, Եգիպտոսի եւ Ամերիկայի վրայ, հաշուընթացներ, արժեթուղթերու պահպանութիւն, կտրոններու եւ արժեթուղթերու գանձում, տոկոսաբերական հրամաններու գործադրում մեր հրապարակին եւ արտասահմանի վրայ, գնում եւ վաճառում պորտֆէօյի արժեթուղթերու, ինչպէս Օսմանեան Ազգային Պանքային, Թրքական, Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէնի, Վիլ տը Բարիի, Վիլ տը Պրիւքսէլի, Քրէտի Ֆոնսիէ տը Ֆրանսի արժեթուղթերուն, կանխիկ կամ ժամանակի վճարումներով։

Աւանդ տրուած դրամի տոկոսները

Ուզուած ատեն դրամ քաշել	3 %
Վեց ամսուան համար	3 1/2
Մէկ » »	4 —
Երկու » եւ աւելիի համար	5 —

Տնօրէնութիւն

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Գավալա, Տէտէ Աղաճ, Էսկիշէհիր, Երուսաղէմ, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Լիմասոլ, Գահիրէ, Մէրսին, Միտիլլի, Մանսուրա, Մանասդըր, Նիկոսիա, Ուշագ, Բորդ-Սաիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Սկիւպ։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (պոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ եւ հեռագրական օրահիններ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր տուփեր կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրոններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, տոկոսաբերական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստ կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100էն 3 ու կէս տոկոս կուտայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100էն երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 1 1/2 առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ աւելի զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինեասիոնով եւ ազատ աքբոզիթօյով ապրանքներ աւանդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս ստանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Ռումէլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Ռումէլի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բրոմէսները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 10 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան 3 1/2 % ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կուտայ, պզտիկ ընթացիկ հաշուի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու տեսակ տուփին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն առ համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

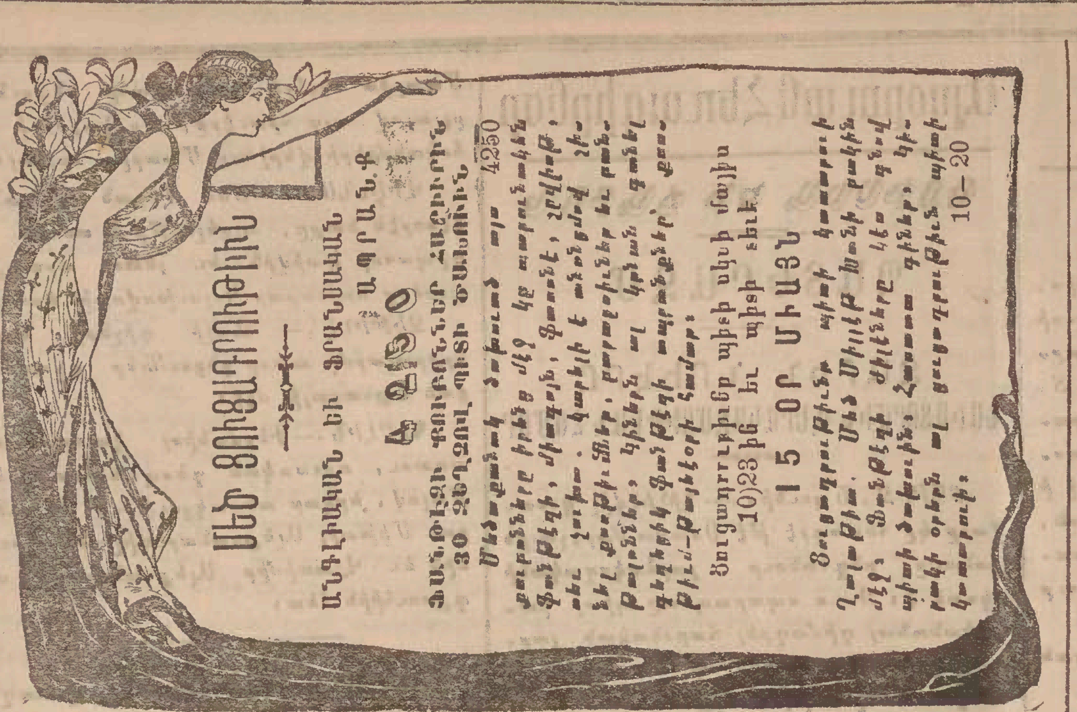

ՄԵԾ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԱՊՐԱՆՔ
4250
ՖԱՆԹԷԶԻ ԳՈՒՓՈՆՆԵՐ ՀԱՐԻՒՐԻՆ
30 ԶԵՂՉՈՎ ՊԻՏԻ ԾԱԽՈՒԻՆ

Մեծաքանակ ծախուած այս 4250 քուփոնները իրենց մէջ կը պարունակեն ֆանթէզի, մէտաքս, ֆասոնէ, շըվիոթ, եւն. չուխա. կարելի է առնողներուն չենել քաթիւֆներ, բորպօրիններ եւ բանթոլօններ։ Կիներն ալ կրնան գտնել գեղեցիկ ֆանթէզի ապրանքներ՝ քաթիւմ-թայյէօրի համար։

Ցուցադրութիւնը պիտի սկսի մայիս 10)23 ին եւ պիտի տեւէ

15 ՕՐ ՄԻԱՅՆ

Ցուցադրութիւնը պիտի կատարուի Ղալաթիա. Մեծ Միլլէթ Խանի բակին մէջ։ Ֆանթէզի մթլէները կէս գնով պիտի ծախուին։ Հաստատ գիներ։ Կիրակի օրերն ալ ցուցադրութիւն պիտի կատարուի։ 10—20

ՉԷԹՈՒՏՍ ԲԱԹԷՆԹ

ԻՆՎԷՆՏՈՐԻԼ ՍԷՅՖ

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ
ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹԻ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ՝
Ուղղուած Չէյթուտս Բաթէնթ եւ Լիմ Ընկերութեան

Պարոններ,

Մեծ հաճոյքով ձեզ կը ծանուցանեմ թէ Օսմ. Կայս. Պանքայի մէջ հաստատած ձեր դրամարկղի սենեակները կատարելապէս գոհ թողուցած են մեզ։ Կրնամ ըսել թէ այն ճարտարութիւնը որով հաստատուած են այդ դրամարկղի սենեակները, համապատասխանած են սեղանաւորական այդքան մեծ հաստատութեան մը պէտքերուն։

ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Ալալեմճի խան, Պոլիս

Հայթայթիչ Օսմ. Կայս. Պանքայի դրամարկղի սենեակներ կազմակերպող գործակալութիւններ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ եւ Բերայի մէջ, մասնաճիւղեր Սքիւտարի եւ Մանասթըրի մէջ։

ԵՈՍԹ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
ԲԱՐՁՐ. ՎԱԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆԻՆ

Մեքենայի ամէնէն մեծ յանձնարարութիւնը որ եղած ըլլայ կառավարութեան մը, Ընկերութեան մը կամ անհատական Տան մը կողմէ, այն յանձնարարութիւնն է որ Եոսթ Թիբրայթըր Քըմբէնիի եղած ու Հնդկաստանի կառավարութեան յանձնուած է։ Երրորդ անգամ ըլլալով, Բրիտանական կառավարութիւնը 150 ՄԵՔԵՆԱՅԻ յանձնարարութիւն կուտայ Եոսթ Թիբրայթըր Քըմբէնիի, ինչ որ մինչեւ հիմա տրուած չէ ԲՆԱՒ։ Ասիկա անվիճելիօրէն ցոյց կուտայ թէ

Եոսթ գրելու լաւագոյն մեքենան է.

Արեւելքի համար Գործակալ
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Պոլիս, Ալալեմճի խան, Մէյտանճըք փողոց։ 32 47—48

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու ստորջրեայ խորտակուելու դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,307 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	142,585,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	314,768,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	56,585,800 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ 11 50—50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1969	Գամօ	1497	Գոզօ	1011	Մալմօ	724	Ռոզարիօ	186
Ալէբօ	3807	Գոնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարթէլլօ	3709	Սէբրօ	1735
Արիոսթօ	2277	Տէտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Մէքսիքօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանիօ	1822	Տոմինօ	937	Հիլտաու	3720	Միլօ	1057	Սորէրօ	1203
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	3600	Մոնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Պրավօ	1076	Տրակօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինսօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1033	Թորոնթօ	3327
Պըֆալօ	4481	Էկօ	2464	Իտահօ	5040	Օհիօ	4100	Թոլէտօ	1470
Ճէլլօ	1371	Էլտորատօ	1820	Ժիւնօ	1080	Օնէկաբօ	4036	Թուրքօ	487
Գաիրօ	1337	Էրատօ	1841	Քիւսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆալգօ	954	Քոլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Դագօ	1694	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Ձիբակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վոլթուրն.	2396
Սխէրօ	1831	Ֆրանչիսկօ	4582	Լէբանթօ	2272	Ռինալտօ	1663	Եէտտօ	1350
Քլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1843	Ռոլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4235	Կիտանօ	1243	Լորէնցօ	3191	ռոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են։
Սիսէրօ շոգենաւը, նաւապետ Ռէյնըր։
Սիբիօ շոգենաւը, նաւապետ Սթըրբ։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին։
Թայկօ շոգենաւը, նաւապետ Թարն, մայիս 15ին։
Ալկէրօ շոգենաւը, նաւապետ Հիք, մայիս 25ին։
Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 9—50

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կառախմբ. երթեւեկ.
1905 մարտ 1 (Ն.Տ.) չորեքշ. օրէն սկսեալ
ԳՈՆԻԱ—ԷՐԷՅԼԻ—ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ 622

Կայարան		Ապր. և Ճմբ. Առաւ.
Գոնիա	մկն.	11 —
Գաշըն խան		11 31
Չումրա		12 15
Արըգ Էօրէն		12 43
Մանդասուն		1 12
Գարաման	ժմ.	1 43
	մկն.	1 58
Սիտաօվա		2 24
Այրանճը-Տէրպէնտ		3 14
Ալթա		3 50
Էրէյլի	ժմ.	4 15
	մկն.	4 35
Պուլկուրլու ժմ.	իրիկ.	4 50

ԴԱՐՁ 621

Կայարան		Ապր. և Ճմբ. Իրիկ.
Պուլկուրլու	մկն.	5 5
Էրէյլի	ժմ.	5 23
	մկն.	7 20
Ալթա		7 47
Այրանճը-Տէրպէնտ		8 31
Սիտաօվա		9 13
Գարաման	ժմ.	9 37
	մկն.	9 52
Մանդասուն		10 25
Արըգ Էօրէն		10 54
Չումրա		11 30
Գաշըն խան		12 6
Գոնիա ժմ.	իրիկ.	12 35

ՍԻԿԱՐԻ ԹՈՒՂԹ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Կայսերական հրամանով տրուած սիկարի թուղթի վաճառման առթիւ Ընկերութիւնը կը ծախէ սիկարի թուղթեր ամէն մէկ տետրի վրայ նշանակուած թրքական վիճակահանութեան (Արեւելեան Երկաթուղւոյ) թիւեր. այս թիւերն ունեցողները իրաւունք ունին իւրաքանչիւր վիճակահանութեան մասնակցելու որ երկու ամիսը անգամ մը տեղի պիտի ունենայ եւ պիտի չդադրի հետեւեալ կերպով.

1	վիճակ	պիտի	շահի	Ա	թիւ շահումը	1	անձ	դահեկան	10000
1	»	»	»	Բ	»	»	1	»	»	1000
2	»	»	»	Գ	»	»	2	»	»	500ական
6	»	»	»	Դ	»	»	6	»	»	300 »
12	»	»	»	Ե	»	»	12	»	»	100 »
28	»	»	»	Զ	»	»	28	»	»	50 »
850	»	»	»	Է	»	»	850	»	»	10 »

900 թիւեր պիտի շահին իւրաքանչիւր վիճակահանութեան։

Ուշադրութիւն. սիկարի թուղթի տետրեր ունին թիւ մը եւ թուական որ վիճակահանութեան կրնայ մասնակցելու համար։

Մեր սիկարի թուղթը Վիէննա կայսերական գործարանը պատրաստած է, ամենաազնիւ տեսակէ եւ առողջութեան օգտակար ըլլալը։

Ուրեմն գնեցէք մեր թուղթը որ 10 փարա է եւ իւրաքանչիւր տետրը 100 երեւելի մէկուն ժամանակ պիտի շահիք ոսկի դահեկան 10,000։

Անմիջապէս կը վճարուին ամէն վիճակահանութեան վերջ երբ շահումը սիկարի թուղթի տետրի շահող թիւով ներկայանայ Սալոնիկ՝ Սալոնիկի պանքան։ Կ. Պոլիս, Սալոնիկի պանքան։ Իզմիր. Աթոռանիստ եղբարց Ընկերութեան ընդհանուր գործակատարներուն եւ ուրիշ տեղեր Ընկերութեան բոլոր գործակատարներուն։ 35—104

CAISSE PATERNELLE

ՔԷՍ ՓԱԹԷՐՆԷԼ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1841 ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՖՐԱՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌԻՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ	ՖՐ. 85,000,000
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ	» 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ՓԱԹԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը գեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութենէն։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս

Մ. ՌՈՆԸ ՊՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Քրէտի Լիոնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՓԼԷՌ, Դրանսադլանդիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻԼՀԷՄ, նախկին գանձապահ.
Մ. Օ. ՄԱԶԵՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիոնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Գ. ԱՏՏՈՒՆԱՏԱՏՈՒՐ
Սթամպուլ, Սուլթան-Համամ, Բասած Քաթըրճըօղլը

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիոնէի։

ԾԱՆՕԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տրուի այն ճանիչին որ կարեւոր արդիւնք մը իրագործած ըլլայ անձնապէս։ 28 13—50

C^IE RUSSE

Navigation a Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Մայիս

Դշ. 24/ 6	Սեվաստաբոլ ժամը 10ին առտուն, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Եշ. 26/ 8	Օտէսա ժամը 10ին առտուն։
Եր. 28/10	Մէթէլին, Իզմիր, Պիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն։
13	Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։ 33—50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յունիս 6ին Իմէրէթի, ուղ. Մարսիլիա։

Ա.	կարգ	Բորտոյի	համար	200 ֆր.
»	»	Մարսիլիոյ	»	160 »
Բ.	»	Բորտոյի	»	150 »
»	»	Մարսիլիոյ	»	120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թոփհանէ քարափին վրայ։
15 4—50 Ի. ՌԸՖՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ամէն ամիսը երկու անգամ կը բանի Լիվրփուլի եւ Ամերիկայի միջեւ։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	559
Սաքսոնիա	13900	Քաթալոնիա	4341
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամպանիա	12950	Պավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Սիբրիա	2936
Ումպրիա	8128	Թիրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Պաննոնիա	7392	Ալէբօ	2181
Աուրանիա	7369	Պէջրուիթ	16

Դիմել առ
36—50
ԺՕԼԻ Է ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Բորդ Մուսթաֆա փողոց։ 14

Արտօնատէր ԶԱՐԷՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1905 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ.44 խառն Առտու ժ. վ.	ԵՐԹ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ.46 խառն Իրկն. ժ. վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ.41 խառն Առտու ժ. վ.	ԴԱՐՁ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ.43 խառն Իրկն. ժ. վ.
11 15	7 58	մկն.	Քարաքէօյ կամուրջ	ժմ.	3 52	12 15
11 35	8 18	ժմ.	Հայտար Փաշա	մկն.	3 32	11 55
12 —	8 30	մկն.		ժմ.	3 22	11 21
1 5	9 28	ժմ.	Բէնտիք	մկն.	2 13	10 12
1 19	9 52	մկն.		ժմ.	2 —	9 52
1 41	10 17	»	Թուզլա	»	1 40	9 30
2 3	10 42	»	Կէյպզէ	»	1 18	9 9
2 27	11 4	»	Տիլ Իսքէլէսի	»	12 48	8 35
2 39	11 15	»	Թավշանճըլ	»	12 34	8 24
3 —	11 36	»	Հէրէքէ	»	12 23	8 12
3 21	11 56	»	Եարըմճա	»	11 56	7 43
3 35	12 9	»	Թիւթիւն Չիֆթլիք	»	11 44	7 30
3 47	12 23	»	Տէրինճէ	»	11 33	7 19
4 2	12 37	ժմ.	Իզմիտ	մկն.	11 15	7 3
4 21	— —	մկն.		ժմ.	— —	6 38
5 1		»	Պէօյիւք-Տէրպէնտ	»		6 2
5 34		»	Սապանճա	»		5 32
6 1		»	Համիտիէ	»		5 14
6 48		»	Կէյվէ	»		4 18
7 14		»	Աք-Հիսար	»		3 52
7 49		»	Մէքէճէ	»		3 23
8 19		»	Լէֆքէ	»		2 49
8 57		»	Վէզիր-Խան	»		2 11
9 0		ժմ.	Պիլէճիկ	մկն.		1 30
9 55		մկն.		ժմ.		1 20
1 5		»	Քարաքէօյ	»		12 30
1 49		»	Պօզիւյիւք	»		11 54
2 42		»	Ին Էօնիւ	»		11 17
1 9		»	Չուքուր Հիսար	»		10 44
1 44		ժմ.	Էսկի Շէհիր	մկն.		10 5
իրկն.						առ.տ.

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՈՆԻԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առտու ժ. վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կառ. Թ. 221 խառն Իրկն. ժ. վ.
10 25	մկն.	Էսկի-Շէհիր	ժմ.	1 25
11 7	»	Կէօքճէ Քըզըք	»	12 45
12 5	»	Սապօնճը Բունար	»	12 3
12 59	»	Ալաեունտ	»	11 7
1 41	»	Չէքիւրլէր	»	10 23
2 41	»	Տէօյէր	»	9 35
3 10	»	Իհսանիյէ	»	8 50
3 34	»	Համամ	»	8 23
3 44	»	Կազլըկէօլ համամ	»	8 14
4 31	»	Աֆիոն Գարա Հիսար	»	7 43
5 11	»	Կէօյիւք Չօպանլար	»	6 50
6 6	»	Չայ	»	6 3
6 51	»	Իսհագլը	»	5 10
7 15	»	Եասաւրան	»	4 45
7 46	»	Ակ Շէհիր	»	4 23
8 18	»	Աղարի քէօյ	»	3 43
9 —	»	Ջավուշճը քէօյ	»	3 5
9 38	»	Ըլղըն	»	2 38
10 25	»	Գաթըն-Խանը	»	1 39
11 20	»	Զէրայ-Ինի	»	12 57
11 52	»	Մէյտան	»	12 17
12 52	»	Բունար-Պաշը	»	11 12
1 30	ժմ.	Գոնիա	մկն.	10 30
իրկն.				առ.տ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առտու ժ. վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրկն. ժ. վ.
12 —	մկն.	Էսկի Շէհիր	ժմ.	10 —
12 44	»	Աք Բունար	»	9 18
1 24	»	Ալփիւ Քէօյ	»	8 46
2 4	»	Պէյլիք Ախուր	»	7 58
3 9	»	Սարըքէօյ	»	7 1
3 58	»	Պիչէր	»	6 4
4 35	»	Սագըլէր	»	5 27
5 9	»	Պէյլիք Քէօփրիւ	»	5 —
6 3	»	Պոլաթլը	»	4 16
7 21	»	Մալը Քէօյ	»	2 49
8 15	»	Սինճան Քէօյ	»	1 47
9 —	ժմ.	Էնկիւրիւ	մկն.	1 —
իրկն.				առ.տ.

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առտու ժ. վ.	ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 324 խառն Իրկն. ժ. վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առտու ժ. վ.	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 323 խառն Իրկն. ժ. վ.
1 5	11 15	մկն.	Ալայունտ	ժմ.	12 30	10 35
1 25	11 35	ժմ.	Քիօթահիա	մկն.	12 10	10 15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 426 խառն Առտու ժ. վ.	ԵՐԹ Կառախումբ Թ. խառն Իրիկն. ժ. վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 425 խառն Իրիկն ժ. վ.	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. խառն Առտու ժ. վ.
6 16		մկն.	Ատա-Բազար	ժմ.	4 54	
6 34		ժմ.	Համիտիէ	մկն.		